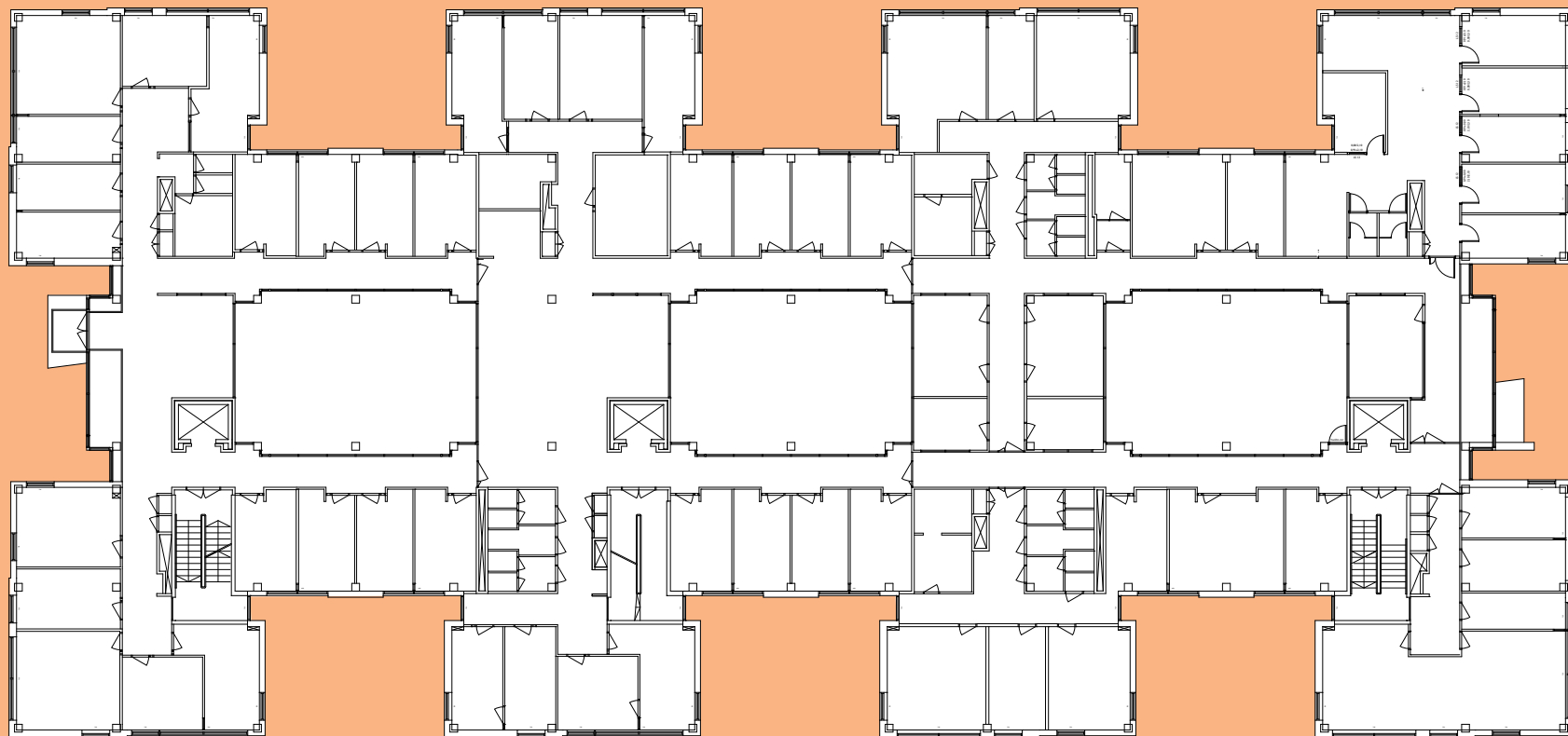

Valtion virastotalo Kotkassa

Rakennushistoriaselvitys

Kotka

2022

ARK—BYROO

Tilaaaja: Senaatti-kiinteistöt

Tilaaajan edustajat: Sirpa Rouhiainen, myyntipäällikkö

/

Konsultti: Arkkitehtitoimisto Ark—byroo oy, Työpajankatu 10 A 49, 00580 Helsinki,
info@arkbyroo.fi, www.arkbyroo.fi, +358 50 574 8710

/

Työryhmä:

Marianna Heikinheimo, TkT, arkkitehti SAFA

Netta Peippo, arkkitehti SAFA

Tanya Fahim, graafikko

Sami Heikinheimo, valokuvaus

/

Etukannen kuva: Valtion virastotalon 2. kerroksen pohjapiirustus. Senaatti-kiinteistöt.

/

Suoritusajankohta: kesä–lokakuu 2022

Työ on luovutettu 21.10.2022.

/

ISBN:

978-952-368-105-7 (pdf)

978-952-368-104-0 (nide)

/

© Arkkitehtitoimisto Ark—byroo

Asiasanat: Kotka, Kotkansaari, valtion virastotalo, toimistorakennus, 1990-luku, Kaarina Löfström, rakennushallitus, verotoimisto, työ- ja elinkeinotoimisto, Kotkan piiritullikamari, modernismi, rakennushistoriaselvitys

Sisällys

1. JOHDANTO	4
1.1 Kohde	4
1.2 Tehtävä	6
1.3 Perustiedot	7
2. VALTION VIRASTOTALO KOTKAN KESKUSTASSA	8
2.1 Valtion virastotalot ja niiden arkkitehtuuri 1990-luvulla	8
2.2. Kotkan virastotalon lähiympäristön kaupunkikuva	11
3. VIRASTOTALO RAKENNETAAN	15
3.1. Rakentamisen taustaa	15
3.2. Arkkitehti Kaarina Löfström	17
3.3. Suunnitteluratkaisu	18
4. MYÖHEMMÄT VAIHEET	29
4.1. Muutosvaiheet	29
4.2. Muutoskaaviot	30
5. NYKYTILA	36
5.1 Sisätilat	36
5.2 Ulkotilat	60
6. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	66
LÄHTEET	68
RAKENNUSLUVAT	69

1. Johdanto

1.1 Kohde

Rakennushallituksen rakennuttama ja arkkitehti Kaarina Löfströmin suunnittelema valtion virastotalo Kotkassa valmistui 1994. Puolen korttelin kokoinen rakennus sijaitsee kaupungin hallinnollisella keskusta-alueella kauppatorin tuntumassa. Se toimii edelleen valtion paikallishallintoyksikkönä.

Sotien jälkeisessä Suomessa valtion valtion maakunta- ja paikallishallintoa keskitettiin virastotaloihin. Virastotalojen rakentaminen oli vilkkainta 1950-luvulta 1970-luvulle, jolloin virastotaloja suunniteltiin rakennushallituksessa. 1990-luvulla suunnittelu siirtyi yksityisille arkkitehdeille ja suunnittelussa kiinnitettiin erityistä huomiota tilojen väljyyteen, valoisuuteen ja käyttäjäläheisyyteen.

Kotkan virastotalon valmistuminen sijoittui ajankohtaan, jolloin valtion hallintoa haluttiin yleisesti supistaa. Samaan aikaan tietokoneiden käyttö yleistyi ja valtio oli tiedostanut tarpeen kehittää toimistojen työympäristöä uudenlaisia vaatimuksia vastaavaksi. Kotkan virastotalon suunnittelua edelsi Rakennushallituksen ja Postipankin rahoittama tutkimushanke, jonka tavoitteena oli kehittää toimistotyöhön soveltuvia tilaratkaisuja. Tutkimushankkeessa suunniteltiin koeprojekteja, joista yksi oli Kaarina Löfströmin suunnitelma Kotkan virastotaloksi.

Kotkan virastotalo rajautuu kolmelta julkisivultaan katuun: torin puolella Kirkkokatuun, koilliselta pitkältä sivultaan Laivurinkatuun ja luoteispäädystä Vuorikatuun.

Virastotalossa on kolme kerrosta ja kellari, joka nostaa torinpuoleisen pääjulkisivun nelikerroksiseksi.

Rakennuksen sisätilat kietoutuvat tilamoduuleina kolmen atriumpihan ympärille. Atriumpihoja yhdistävät pitkät käytävät. Rakennuksen tilarakenne palvelee monen viraston yhteiskäyttöä.

Kaupunkikuvassa rakennus näyttäytyy kennomaisena rakenteena, joka koostuu noppamaisista osista ja niiden väliin jäävistä pienistä pihoista. Rakennuksen ulkohahmo on vaalea ja viimeistelty: julkisivut koostuvat valkoisista emalikasettiverhoilusta, valkaistusta betonista ja teräslasirakenteista.

Rakennus sijoittuu kaupunkikuvallisesti keskeiselle ja rakennushistoriallisesti kerrokselliselle Kauppatorin alueelle. Virastotalon tontti rajautuu RKY-alueeseen nimeltä Kotkan kaupungintalo ja Kotkan Säästöpankki. Rakennus sijoittuu myös Kotkan kansallisen kaupunkipuistoalueen laidalle. Rakennushistoriaselvityksen tavoitteena on selvittää Kotkan virastotalon rakennushistoriaa ja ominaispiirteitä. Nykyisin rakennus on vajaakäytöllä, ja valtio on luopumassa kiinteistöstä. Tämä selvitys tukee kohteen ominaispiirteiden kartoitusta sekä jatkokäytön mahdollisuuksien selvitystä. Selvitys kohdistuu varsinaiseen virastotalon rakennukseen

← Vuoden 2021 ilmakuvassa näkyy Valtion virastotalo Kotkassa kuvattuna rakennuksen pohjoispuolelta. Rakennuksen ulkohahmossa erottuvat noppamaiset toimistomoduulit. Katolla erottuvat kolmen atriumpihan lasikatot. Oikealla näkyy myös tontin paikoitustalo. Ilmakuvaaja Sitowise. Senaatti-kiinteistöt.

1.2 Tehtävä

Suomen valtio valmistelee kiinteistön myyntiä. Kotkan virastotalo on tunnettu yhtenä edustavimmista 1990-luvun toimistorakennuksista. Koska rakennus on verrattain nuori, sillä ei ole suojelustatusta.

Tämä selvitys palvelee kiinteistön tulevaa kehittämistä kaavoituksen ja rakennussuunnittelun osalta. Työn tarkoituksena on esitellä rakentamisvaiheen tausta ja suunnitteluratkaisu ja ominaispiirteet, sekä dokumentoida rakennuksen nykytila ja arvioida sen säilyneisyyttä kulttuurihistorialliselta kannalta.

Erityistä huomiota on kiinnitetty rakennuksen julkisivuihin ja kaupunkikuvalliseen asemaan osana Kotkan keskustaa. Tontin paikoitusrakennusta on käsitelty yleisemmällä tasolla selvityksen pihaa käsittelevässä osiossa.

Työhön on sisällytynyt arkisto- ja kirjallisuustutkimusta, kenttätöitä ja eri lähteistä peräisin olevan tiedon yhdistämistä ja analysointia. Merkittävimpiä kirjallisia lähteitä olivat Rakennushallinnon vuosikertomukset vuosilta 1988–1994, Virastotalon rakennusselostus vuodelta 1992, Senaatti-kiinteistöjen teettämä ja Markus Mannisen laatima selvitys valtion virastotalojen rakentamisesta, Kotkan kaupungin vuoden 2018 ”Rakennettu kulttuuriympäristö” -selvitys sekä virastotaloista kirjoitetut artikkelit Arkkitehti-lehdessä. Käytetyt lähteet käyvät ilmi lähdeluettelosta ja tekstissä on käytetty alaviitteitä.

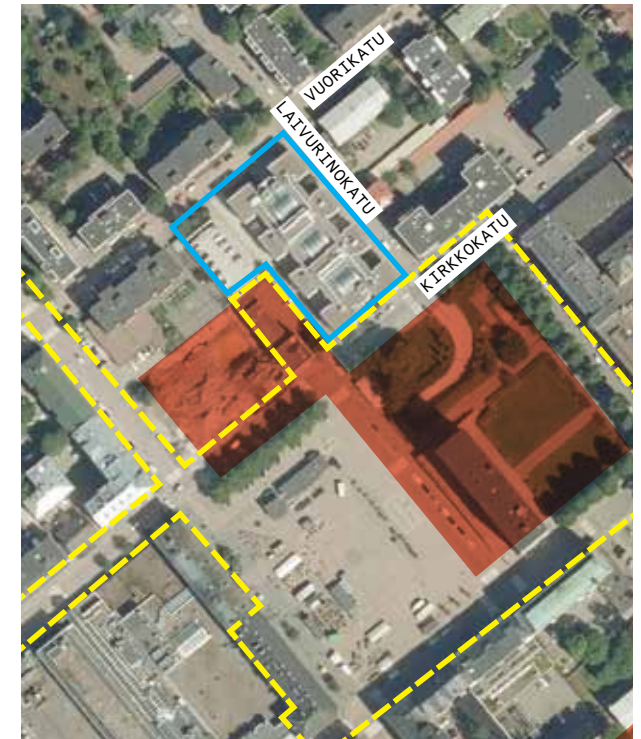
Merkittävimpiä arkistolähteitä ovat olleet Kotkan rakennusvalvonnan ja kaupunginrkistot, Senaatti-kiinteistöjen digitaaliset lähtöaineistot sekä Kansallisarkisto, jossa sijaitsevat alkuperäiset lupapiirustukset. Valokuvien osalta tärkeimmät lähteet ovat olleet Museoviraston ja Kymenlaakson museon yleiskokoelmat sekä Maanmittauslaitos. Kaarina Löfströmin

haastattelu toi esiin taustoja rakennuksen suunnittelusta ja arkkitehdin ideoista. Saimme myös käyttöömme aineistoja arkkitehdin yksityisestä arkistosta.

Eräs tutkimustyön haaste oli muutosten ajoittaminen, sillä kaikille muutostöille ei ole haettu rakennuslupaa. Senaatti-kiinteistöjen arkistosta on löytynyt muutosten ajoitustyössä auttavia dokumentteja, mutta ei välttämättä kaikkia muutosten laajuuden ja sisällön osoittavia piirustuksia. Ajantasaisista pohjapiirustuksista ei myöskään rakennuksen laajuudesta sekä useammista käyttäjäorganisaatioista johtuen löydy kaikkia viimeisimpiä muutoksia.

Rakennuksessa on suoritettu katselmus kesäkuussa 2022, jonka muistiinpanot on kirjattu raporttiin tilakokonaisuuksittain. Rakennuksen sisä- ja ulkotilat sekä ja piha-alueet on dokumentoitu valokuvaamalla. Valokuvien ottopaikat on merkitty pohjakaavioihin.

Rakennushistoriaselvitys koostuu kuudesta luvusta. Ensimmäinen luku on johdanto, joka sisältää kohteen ja tehtävän kuvauksen sekä kohteen perustiedot. Toisessa, taustoittavassa luvussa kerrotaan virastotalojen rakennuttamisesta Suomessa ja Kotkan virastotalon rakennuspaikasta. Kolmannessa luvussa avataan virastotalon rakennuttamisen ja kohteen suunnitelleen arkkitehdin taustoja sekä esitellään alkuperäinen suunnitteluratkaisu. Neljännessä luvussa on kuvattu rakennuksen käyttöhistoriaa ja muutoksia. Muutoskaaviosarjassa on esitetty virastotalon keskeiset muutokset vuoteen 2022 saakka. Viidenteen lukuun on koottu rakennuksen inventoinnin havaintoja tilakokonaisuuksittain. Selvityksen kuudennessa luvussa on yhteenveto kohteen taustasta, arkkitehtonisista piirteistä ja säilyneisyydestä.

↑ Ortoilmakuva vuodelta 2021, johon on rajattu Kotkan torin ja kaupungintalon alue ympäröivine kortteleineen. Valtion virastotalon tontti on merkitty sinisellä. Kotkan kaupungintalon ja Kotkan Säästöpankin RKY-alue on korostettuna karttaan punaisella värillä ja Kotkan Kansallisen kaupunkipuiston alue keltaisella. MML.

1.3 Perustiedot

KOTKAN VIRASTOTALO

Rakennettu: 1994

Rakennuttaja: Suomen valtio, Rakennushallitus

Arkkitehti: Kaarina Löfström

Osoite: Laivurinkatu 1-3, 48100 Kotka

Kiinteistötunnus: 285-1-10-6

Kaupunginosa: 1. Kotkansaari

Kortteli: 10

Tontti: 6

Rakennusnumero: 5d ja 6a (pysäköintitalo)

LAAJUUSTIETOJA

Kerrosala yhteensä: 6285 m²

Bruttoala yhteensä: 8767 m² (päärakennus) + 2211 m² (autosuoja), yhteensä 10978 m²

Tontin koko: 4291 m²

Kerroksia: 3 + kellari

RAKENNUSVAIHEET

1992–1994 Uudisrakennus

KÄYTTÖHISTORIA

1994– Valtion virastotalo, alkuperäisinä käyttäjinä Kotkan verotoimisto, Kotkan rannikkopatteriston esikunta, Kotkan piiritullikamari, Kotkan työvoimatoimisto, Kymen lääninverovirasto ja Suomenlahden merenkulkupiiri

OMISTUS

1985 alkaen Suomen valtio

ASEMAKAAVAHISTORIA

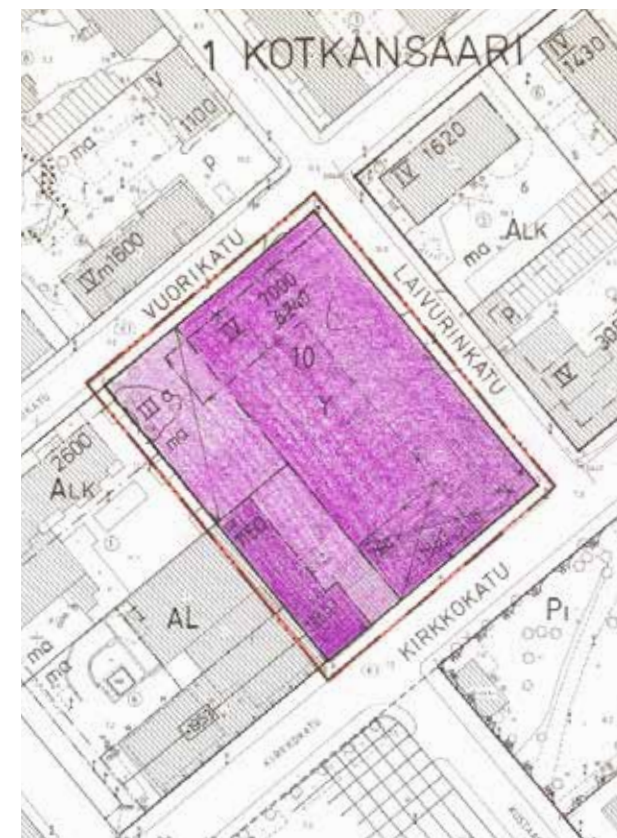
Kohde kuuluu voimassa olevaan asemakaavan 3/90, joka on vahvistettu 20.3.1991. Voimassa oleva kaava oli kaavamuuos edelliseen, vuoden 1985 kaavaan, ja se koski tontteja 5 ja 6. Virastotalo ja sen paikoitusrakennus sijaitsivat tontilla 6, ja kaupungin rahatoimistolle jäi tontti 5. Tontit on merkitty yleisten rakennusten korttelialueeksi. Tontin 6 pääasialliseksi koillisosan rakennusalaksi on merkitty 7000 kerrosneliömetriä ja kerroskorkeudeksi neljä kerrosta. Pysäköintitalon rakennusalaksi on varattu Vuorikadun puolelta kolme kerrosta kattava rakennusalue, muutoin välitila on varattu istutukselle ja puistomaiselle maaosalle.

RAKENNUSSUOJELU

Kotkan keskustan osayleiskaavassa vuodelta 2018 virastotalon rakennus on esitetty merkittävänä rakennuksena (s), mikä tarkoittaa sen olevan aikakautensa edustajana, kaupunkikuvan kannalta tai ympäristön osana merkittävä.¹ Kotkan kauppatorin ja Valakallionpuiston ympäristö on osayleiskaavassa rakennus- ja kulttuurihistorian sekä kaupunkikuvan kannalta arvokas alue (ma-5), johon kuuluu merkittävässä määrin aukiotilaa rajaavat tyylikerrokselliset rakennukset², valtion virastotalo mukaan luettuna.

Virastotalon tontti rajautuu myös RKY-alueeseen Kotkan kaupungintalo ja Kotkan Säästöpankki. Toriaukio sekä kaupungintalo puistoineen kuuluvat myös Ympäristöministeriön toimesta vuonna 2014 lainvoiman saaneeseen Kotkan Kansalliseen kaupunkipuistoon KKP.³ Kaupunkipuistostatus vaalii alueiden kulttuurihistoriaa ja luontoarvoja samalla korostaen virkistytymistä ja hyvinvointia.

- 1 Kotkan keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2018, 76.
- 2 Kotkan keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2018, 49.
- 3 Kotkan keskustan rakennettu kulttuuriympäristö 2018, 27.

↑ Voimassa oleva asemakaava 3/90 on vahvistettu 20.3.1991. Etelä-Kymenlaakson karttapalvelu.

2. Valtion virastotalo Kotkan keskustassa

2.1 Valtion virastotalot ja niiden arkkitehtuuri 1990-luvulla

Valtion virastotalon käsite syntyi vuonna 1954, kun yhden paikkakunnan virastoja, kuten posti, poliisi ja verotalot, alettiin keskittää yhteen ja samaan rakennukseen.⁴ 1950- ja 1970-luvut olivat valtion virastotalojen kulta-aikaa. Tällöin virastotaloja rakennettiin paljon, ja Rakennushallitus muuttui suunnittelijan asemasta rakennuttajaksi ja rakentamisen yleisiä suuntaviivoja määritteleväksi organisaatioksi. 1980-luvulla rakentamisen trendi muuttui, kun valtion hallinto ei enää kasvanutkaan. Rakennushallitus alkoi enenevässä määrin korjata rakennuskantaa uudistuotannon sijaan.⁵ Nyt myös päämäärätietoinen taloudellisuuden ja tehokkuuden tavoittelu valtion virastotaloarkkitehtuurissa oli alkanut saada kritiikkiä osakseen. Keskustelua herättänyt tilaohjelmien kiristäminen sekä väljän suunnittelun karsiminen loivat pohjaa 1980- ja 1990-luvun vastaliikkeelle, jossa pääpaino siirtyi sisätiloihin, työntekijöiden hyvinvointiin sekä arkkitehtuurin laatuun kustannuskeskeisyyden sijaan.⁶ 1970-luvun tiukka mitoitus ei myöskään sopinut yhteen elektronisiksi muuttuneiden toimistotöiden vaatimusten kanssa. Toimistotyöskentely oli muutoksessa tietoyhteiskunnan kehityksen myötä, ja virastotalojen suunnittelussa piti ottaa käyttöön uusia malleja ja käytäntöjä näiden huomioimiseksi. Vuonna 1989 virastotalojen esisuunnittelussa kokeiltiin aivan uudenlaista käyttäjälähtöistä lähestymistapaa, jossa käyttäjien tarpeita ja odotuksia kartoitettiin suunnittelijoiden ja käyttäjien välisissä neuvotteluissa.⁷ 1980- ja 1990-lukujen vaihteessa

suunnittelijavalintoja kohdennettiin niin, että kuhunkin tehtävän valittiin mahdollisimman hyvä suunnittelija, ja heidän luovuuteensa ja kykyihinsä luotettiin suunnittelun ohjeistusta hellittämällä.⁸ Voidaankin sanoa, että rakennus- ja suunnittelutöiden vähentyessä uusien virastotalojen laatuvaatimukset kasvoivat. Hankkeita alettiin pohjata kutsukilpailuilla. Vuosina 1985–1986 järjestetty kutsukilpailu Rauman virastotalosta oli yksi ajan merkittävistä esimerkeistä.

Vuonna 1988 tehtiin päätös rakennushallinnon yksinkertaistamiseksi ja tehostamiseksi, mikä johti rakennushallituksen suunnittelu- ja rakennusosaston lakkauttamiseen vuonna 1989.⁹ Tilalle tuli uutta toimintatapaa paremmin kuvaavat kehittämis- ja hankeosastot. Vuonna 1995 rakennushallitus muutettiin Valtion kiinteistölaitokseksi, joka otti hallintaansa pääosan valtion rakennuksista valtion virastotalot mukaanluettuina.¹⁰ Tämän voidaan katsoa olevan loppu virastotalojen uudisrakentamisen aikakaudelle. Tästä eteenpäin valtion kiinteistölaitoksen tehtävä painottui virastotalojen osalta niiden hallintaan ja ylläpitoon.

1990-luvun voidaan katsoa olevan Valtion virastotaloarkkitehtuurin viimeinen rakennusvuosikymmen. Keskeisiä ajan teemoja olivat valo ja väljyys, jota tuotiin osaksi arkkitehtuuriin esimerkiksi korkeilla yhteistiloilla ja suurilla lasiseinillä ja kattoikkunoilla. Tästä esimerkkinä on vuonna 1992 valmistunut Valtion virastotalo Raumalla, joka syntyi vuonna 1985 järjestetyn arkkitehtuurikilpailun ja sitä

↑ Valokuva entisestä Ylistaron virastotalosta vuodelta 2012. Rakennuksen suunnitteli arkkitehti Kari Järvinen, ja virastotalo valmistui vuonna 1989. Julkisivua rytmittävät jyrkät lapettikatot laskevat rakennuksen puolelta toiselle vaihdellen. Alkuperäistä valokuvaa on rajattu. Valokuvaaja Kotivalo CC BY-SA 3.0.

4 Manninen 2018, 26.

5 Manninen 2018, 28.

6 Manninen 2018, 60.

7 Rakennushallituksen vuosikertomus 1989, 3.

8 Manninen 2018, 63.

9 Manninen 2018, 64.

10 Manninen 2018, 64.

seuranneen vuoden 1986 jatkokilpailun pohjalta.¹¹ Kilpailun tavoitteena oli uudentyypisen virastoympäristön kehittäminen, missä valtion rakentamiselle soveliaista imagoa haettiin arkkitehtuurin keinoin.¹² Rakennuksen valkoinen ja suurilinjainen massa kanavan läheisyydessä loi arvokkaan julkisivukuvan. Korkeat galleriatilatilat kokosivat yhteen rakennuksen toimijat ja asiakkaat, ja niihin tuotiin valoa katon pitkällä nauhaikkunalla. Rauman virastotalo rakennettiin rakennushallituksen omasta toimesta. Näin rakennutettiin myös Kotkan, Oriveden sekä Porvoon virastotalot 1990-luvun vaihteessa. Pääosa tämän ajan virastotaloista suunniteltiin kuitenkin ostohankkeina, sillä valmistelu- ja rahoitusprosesseista johtuen rakennushallituksen oma rakennuttaminen saattoi viedä moninkertaisesti aikaa. Tällaisia ”valtion taloja”, eli rakennushallituksen ostamia kiinteistöosakeyhtiöitä oli muun muassa Oy Mansikkalan virastotalo, joka valmistui kutsukilpailuna vuonna 1990, sekä Kiinteistö Oy Ylistaron virastotalo, joka valmistui vuonna 1989.¹³

Vuonna 1989 Ylistaron kunnan kanssa kiinteistöyhteistyönä rakennettu Ylistaron virastotalon suunnitteli Arkkitehtitoimisto Kari Järvinen ja Timo Airas.¹⁴ Virastotalo sai tunnustusta samana vuonna, kun se valittiin rakennushallinnon vuoden rakennushankkeeksi, ja rakennushallituksen pääjohtaja Matti K. Mäkinen kirjoitti talon ”edustavan kauniilla tavalla uutta, valkoista virastoarkkitehtuuria”.¹⁵ Talon puurunkoiset ja pinnaltaan rapatut kevytsoraharkkoseinät tekivät julkisivukuvasta vaalean, ja talon suunnittelun perusteema oli suuren rakennuksen hajottaminen pieneksi kaupunkimaisemaksi.¹⁶ Virastotalon massa oli jaettu viiteen rakennukseen niin, että eri toimijat olivat fyysisesti erillään toisistaan. Kotkan virastotalon tavoin kattoikkunat toivat yhteistiloihin lisää valoa.

¹¹ Rakennushallituksen vuosikertomus 1985, 8.

¹² Kareoja 1993, 56.

¹³ Manninen 2018, 62.

¹⁴ Lapintie 1989, 56.

¹⁵ Rakennushallituksen vuosikertomus 1989, 3.

¹⁶ Lapintie 1989, 56.

↑ Vuonna 1990 rakennettu Joensuun virastotalo. Sen valkoinen tiilijulkisivu koostuu solumaisista massoista, joiden väliin muodostuu valopihoja. Katon talotekniikka ja kanavat on jätetty näkyviin, mikä korostaa virastotalon uudenlaista tyyliä. Rakennuksen suunnitteli Gullichsen-Kairamo-Vormala arkkitehdit Ky. Valokuvaaja Jussi Tiainen.

↑ Jokela & Kareojan suunnittelema Rauman virastotalo kuvattuna kanavan puolelta 1993. Kanavan läheisyys toi haasteita mutta myös kiinnostavan aiheen virastotalon suunnittelukilpailuun. Valokuvaaja Jussi Tiainen.

Kotkan virastotaloon tilaohjelmaltaan hyvin vertautuva virastorakennus on vuonna 1990 valmistunut Valtion virastotalon laajennus Joensuussa. Talon on suunnitellut Gullichsen-Kairamo-Vormala Arkkitehdit Ky. Talon tilasolut reunustavat pitkiä pääkäytäviä, ja julkisivu rytmittyy sisäänvedettyjen massojen mukaisesti kuten Kotkan virastotalo. Nämä sisäänvedot edesauttavat kerrosalaltaan suuren, 6122m², virastotalon sopeutumista katukuvaan ja viereisiin rakennuksiin (vrt. Kotka 6285m²). Valkoiseksi maalatut tiilijulkisivut ja laajat ikkunapinnat tekevät rakennusten arkkitehtuurista punatiilisiä edeltäjiään ”kevyemmän” oloisen. Myös Kotkassa on käytetty valkoista julkisivuväriä. Joensuun virastotalon horisontaaliset nauhaikkunat ja vertikaaliset korkeat teräslasiseinät luovat rakennukseen hierarkiaa ja rytmiä. Kotkan tavoin kasvillisuus ja istutuspensakit ovat tärkeä osa talon julkisivukuvaa, ja puita on käytetty erityisesti sisäänvedetyissä piha-alueissa eheän ja miellyttävän katukuvan muodostuksessa.¹⁷ Samantyyllisiä yksityiskohtia Kotkan virastotalon kanssa löytyy detaljitasolla, joista esimerkkejä ovat korkean aulatilán käytävän alakaton päättäminen pyörömuotoon sekä vesikaton suurien ilmanvaihtokanavien jättäminen näkyviin osaksi julkisivukuvaa.

17 Vormala & Mäkinen 1990, 40.

↑ Joensuun virastotalon sisätiloja kuvattuna vuonna 1990. Korkean sisäänkäyntiaulan hierarkiaa korostaa sen kolmen kerroksen korkuinen teräslasiseinä. Avoin käytävä järjestyy sen varrelle jokaisen kerroksen kohdalla. Valokuvaaja Jussi Tiainen.

↑ Rauman virastotalon sisätiloja kuvattuna vuonna 1993. Kuvassa näkyy rakennuksen korkea galleriatila, joka kokosi yhteen virastotalon eri toimijat kuten työvoima-, maanmittaus- ja rekisteritoimiston sekä poliisin. Tilan pitkään massaan tuo valoa katon nauhaikkuna. Alkuperäistä valokuvaa on rajattu. Valokuvaaja Jussi Tiainen.

2.2. Kotkan virastotalon lähiympäristön kaupunkikuva

KAUPPATORIN YMPÄRISTÖ

Valtion virastotalo sijoittuu kaupunkikuvallisesti keskeiseen ja rakennushistoriallisesti kerrokselliseen kauppatorin alueeseen. Kauppatorin koillislaidassa aivan virastotalon vieressä rajautuu RKY-alue, johon kuuluu Erkki Huttusen suunnittelema vuonna 1934 valmistunut Kotkan kaupungintalo sekä vuonna 1935 valmistunut Kaupungin rahatoimisto.¹⁸ Kaupungintalo sijaitsee aksiaalisesti samassa linjassa virastotalon kanssa, ja virastotalon Laivurinkadun entisen näyttelytilan ikkunassa on samanlainen jako kuin Kaupungintalon valtuustosalin ikkunassa.

Kotkan keskustan asemakaava painottuu yhdistettyjen liike- ja asuinkerrostalojen tontteihin. Kirkkokadun ympäristöön on keskitetty monia kaupungin liikeyrityksille varatuista korttelialueista. 1990-luvulla Kotkan keskustan rakentaminen oli vähäistä lama-ajasta johtuen. Vuosikymmenen alussa virastotalon rakentamisen aikaan sen tonttia ympäröi useampi modernistinen liikeyritys. Laivurin- ja Kirkkokadun kulmassa virastotaloa vastapäätä sijaitsi tyyliltään moderni vuonna 1934 rakennettu liikeyritys Oy Kotkan Rauta Ab josta osan oli suunnitellut Kotkan kaupungintalon kanssa samaan aikaan arkkitehti Erkki Huttunen.¹⁹ Vuonna

↑ Kotkan kauppatori kuvattuna pohjoiseen vuonna 1973–1974. Torin pohjoisreunaa rajaa selvä ja eheä rakennusten korttelijulkisivu. Valokuvan rakennuksista vain kaupungin rahatoimisto (ent. Suomalainen Säästöpankki) on säilynyt. Valtion virastotalo rakennettiin valokuvan oikean reunan puoleisen liikeyrityksen tilalle. Valokuvaaja Teuvo Kanerva. MV.

1998 talo purettiin ja sen tilalle rakennettiin korkeampi asuin- ja liikeyritys, jonka mahdollisti vuoden 1997 asemakaavamuutos. Laivurinkadulla virastotaloa vastapäätä sijaitsee myös suojeltu ja maakunnallisesti merkittäväksi määritelty kaupunkitalo vuodelta 1899. Talo on pieni, ja se on jäänyt hieman 1990-luvulla sen ympärille rakennettujen kerrostalojen varjoon. 2000-luvun vaihteessa Kirkkokadun liike- ja toimistorakennusten paikalle on rakennettu korkeita asuinrakennuksia, joissa katukerros on varattu liiketiloille.

Kauppatorin vastakkaisessa nurkassa diagonaalisesti virastotaloon nähden sijaitsee suojeltu uusrenessanssityylinen Stellan talo (1896) sekä 1920-luvun klassismia edustava Halosen talo.²⁰ Kauppatorin pohjoispäädyn vanhat puut, torin päälliset parkkipaikat sekä vuonna 2007 valmistunut Ravintola Tori tapahtumalavoineen estävät osittain virastotalon näkymät toriaukiolle. Torin kulmat on kuitenkin jätetty puuttomiksi, mikä edesauttaa aksiaalisten näkymien toteutumista torin vastakkaiselle laidalle asti.

¹⁸ Leivonen 1992, 151–152.

¹⁹ Leivonen 1992, 153.

²⁰ Kotkan kaupungin kaupunkisuunnitteluosasto 2018, 53.

↑ Valokuva Kirkkokadulta arviolta vuodelta 1905. Feodor Soboleffin perillisten talo sijaitsee nykyisellä virastotalon tontilla Laivurinkadun ja Kirkkokadun kulmauksessa. Kuvattu alue on ollut täynnä puisia liikekortteleita, kulmassa näkyvä etualalla sijaitsevat Kotkan Rauta Osakeyhtiön rautakauppa sekä Aleksander Vasiljeffin olutkauppa. Valokuvaaja tuntematon. KyM.

↑ Valtion virastotalo Kotkassa kuvattuna kesäkuussa 2022. Kirkkokadun rakennusten ilme on muuttunut korkeammaksi ja julkiseksi. Kuvattu alue ei ole enää kaupankäynnin keskus, vaan virasto- ja toimistoalue. Kotkan kaupungin kaupallinen keskusta sijaitsee nykyään torin lounaisreunalla Pasaatin kauppakeskuksen ympäristössä.

Kirkkokatu on yksi Kotkan kaupungin pääakseleista, jossa sijaitsee Sibeliuksenpuiston sekä Valakallion puiston virkistätymisalueet, sekä kauppatori. Arkkitehti Kaarina Löfström halusi suunnitelmassaan luoda vertikaalin yhteyden virastotalon ja Kirkkokadun välille, joten virastotalon kulmaukseen Laivurintien ja Kirkkokadun risteykseen sijoitettiin korkea näyttelytila.²¹

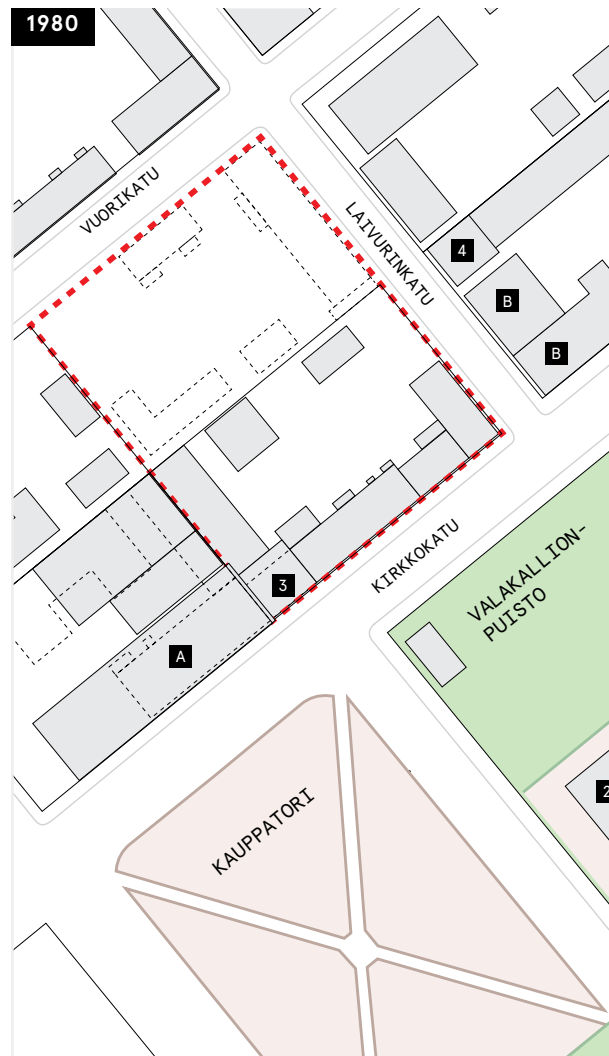
21 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

VALTION VIRASTOTALON TONTIN RAKENTUMINEN

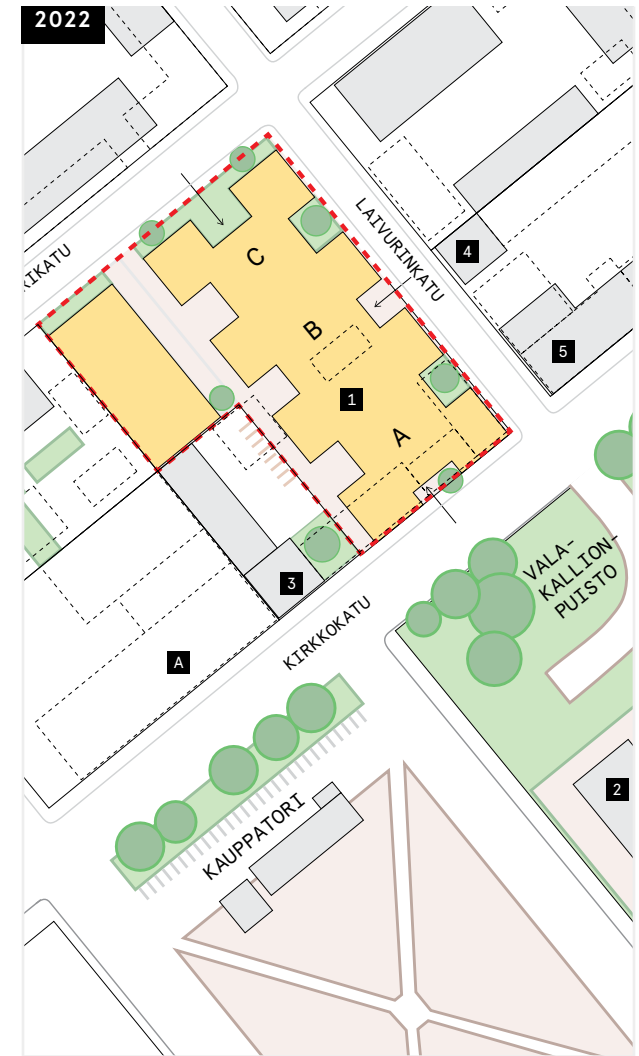
Valtion virastotalo rakennettiin vuosina 1993–1994 tontille numero 6. Kyseinen tontti sisältää vanhan asemakaavan mukaiset tontit numero 2 ja 3. Vuorikadun puoleinen tontti numero 2 koostui ennen virastotalon rakentamista pääasiassa puisista asuintaloista. Kirkkokadun puolella tontilla 3 sijaitsi 1900-luvun alussa puisia asuin- ja liikerakennuksia ja kulmassa kauppias Feodor Soboleffin perillisten talo.

Vuonna 1925 Suomalainen Säästöpankki osti kyseisen tontin Argos Osakeyhtiöltä. Pankki toimi tontin vanhoissa puutaloissa, kunnes vuonna 1935 se rakennutti oman pankkirakennuksensa tontin lounaisreunaan. Tämän yhteydessä vanhat puiset liikerakennukset peruskorjattiin ja vuokrattiin liiketiloiksi. Säästöpankin muutettua uuteen toimitaloon osoitteessa Kirkkokatu 7, myi se vanhan rakennuksen tontteineen Kotkan kaupungille vuonna 1960. Kaupan myötä talon käyttö muuttui liikerakennuksesta toimistorakennukseksi, ja rakennukselle annettiin uusi nimi Kaupungin rahatoimisto. Rakennuksen viereiset puutalot siirtyivät myös kaupungin omistukseen. Valtio osti tontin vuonna 1985, jolloin vanhat puutalot purettiin tontilta. Tonttijärjestelyn muutos, jossa tontit 2 ja 3 yhdistettiin, ja kaupungin rahatoimiston tontti erotettiin niistä, hyväksyttiin asemakaavassa vuonna 1991.

- 1** Kotkan virastotalo 1994
- 2** Kotkan kaupungintalo 1935
- 3** Kaupungin rahatoimisto 1935
- 4** Kertaustyylinen kaupunkitalo 1899, Laivurinkatu 2-4
- 5** Asuin- ja liikerakennus 1998, Kirkkokatu 4
- A** Pohjolantalo 1976 (purettu)
- B** Kotkan Rauta Ab, liiketalot 1934 (purettu)

↑ Kaavio Kotkan virastotalon korttelin jakautumisesta vuonna 1980. Kortteli koostui pääasiassa matalista harjakattoisista puutaloista. Uudisrakennuksena virastotalo muutti Kirkkokadun katukuvaa ja toi kauppatorin pohjoisreunaan korkeampaa rakentamista. Virastotalon tontti on korostettu kartassa punaisella katkoviivalla.

↑ Kaavio Kotkan virastotalon korttelin nykytilanteesta. Virastotalon ympäristössä Vuorikadun ja Laivurinkadun puolella on rakennettu korkeampia. Virastotalon tontti on korostettu kartassa punaisella katkoviivalla.

KIRKKOKADUN JULKISIVUKUVA

1930-luvulla Säästöpankin rakennus oli kauppatorin pohjoisosassa korkein rakennus, ja se sovitettiin kapealle tontille matalien puutalojen väliin. 1960-luvulla sen viereen rakennettu Pohjolantalo toteutettiin samaan harjakorkeuteen ja pankkirakennusta mukaillen myös kiinni tontin rajaan. Vuonna 1994 valmistunut Valtion virastotalo rakennettiin kattokorkeudeltaan maltillisesti vain kaksi metriä rahatoimistoa korkeammaksi ja sijoitettiin myös tontin rajaan kiinni. Korkeudeltaan virastotalo sopi myös Vuorikadun puolelle vuonna 1983 rakennetun viisikerroksisen tiilisen asuinkerrostalon kanssa. Yhdessä Kirkkokadun varren rakennukset muodostivat eheän ja tasakattoisen korttelikokonaisuuden, joka reunusti kauppatorin laakeaa ja tasaista aluetta. Suojellun pankkirakennuksen eli nykyisen rahatoimiston talossa kiinni ollut Pohjolantalo on kuitenkin purettu ja sen tilalle suunnitellaan viisikerroksista asuinrakennusta, jonka katukerros on varattu liiketiloille.

Virastotalon ja rahatoimiston väliin suunniteltiin puu- ja istutusalue. Virastotalon noppamaiset massat ovat mittasuhteiltaan hyvin samanlaiset pankin rakennuksen kanssa, mikä edesauttaa rakennusten yhtenäistä julkisivukuvaa. Kaarina Löfström on kertonut ottaneensa virastotalon suunnitelmissaan kantaa pankkirakennukseen lisäten Kirkkokadun julkisivulle pienimittakaavaisia ulokeparvekkeita sekä verhoillen sisäänkäynnin muuriin sinisellä mosaiikilla.²² Keskinäistä yhtenäisyyttä tuovat myös lipputangot, joita on sijoitettu molemmissa rakennuksissa yksi kappale julkisivuseinälle jatkamaan horisontaalien teräslasielementtien pitkää linjaa.

22 Löfström 1998, 42

3. Virastotalo rakennetaan

3.1. Rakentamisen taustaa

Laman seurauksena 1990-luvun alku oli rakennusallalla haastava. Myös Rakennushallitus siirsi hankkeita myöhempään ajankohtaan.²³ Samaan aikaan myös Rakennushallituksen organisaatiota oltiin uudistamassa. Koska Kotkassa ei vielä ollut valtion virastotaloa, sen rakennuttaminen kuitenkin eteni. Virastotalo edellytti edustavaa tonttia keskeisellä paikalla. Kotkan virastotalon rakennuspaikan tontit 2 ja 3 on rekisteröity Suomen valtion omistukseen vuonna 1985. Ne yhdistettiin rakennushanketta varten yhdeksi tontiksi 1991 asemakaavamuutoksen myötä.

Rakennushallitus arkkitehti Matti K. Mäkinen johdolla, ja Postipankki olivat perustaneet 1986 Toimisto huomenna -tutkimushankkeen.²⁴ Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa ratkaisumalleja nykyaikaisia toimistoja varten. Työryhmään kutsuttiin rahoittajaorganisaatioiden edustajien lisäksi asiantuntijoina arkkitehti Pekka Helin, sisustusarkkitehti Maisa Laaksonen ja arkkitehti Kaarina Löfström. Löfström arvioi valintansa perustuneen hänen opetustyöhönsä arkkitehtiosastolla työympäristöjen parissa.²⁵

Tutkimukseen sisältyneet kirjallisuusselvityksen ja seminaarien lisäksi toteutettiin vuonna 1987 kaksi opintomatkaa, joille Löfström osallistui.²⁶ Ensimmäinen

opintomatka suuntautui Yhdysvaltojen Chicagoon, Washington D. C:een, Hartfordiin ja New Yorkiin. Toinen opintomatka suuntasi Saksaan, Sveitsiin ja Italiaan. Matkoilla tutustuttiin uusiin toimisto- ja hallintorakennuksiin, joihin lukeutuivat muun muassa State of Illinois Center (1985), 333 Wacker Drive (1983), Intelsat pääkonttori (1988), Herbert Keller Haus (1983), Rathaus Fellbach (1986), Bellinzonan pääposti (1985) sekä Cassa Rurale (1984). Näissä toimistorakennuksissa esiintyi atriumpihoja, solumaisia rakennusmassoja, curtain wall-julkisivuja sekä korkeatasoisia työpaikkaruokaloita.²⁷ Opintomatkan opit koottiin matkakertomuksiksi tutkimuksen liitteeksi.

Opintomatkojen kohteet toimivat inspiraation lähteinä tutkimuksen Koeprojektit-liitettä varten. Tarkoituksena oli kehittää tilamalleja muuttuvaan toimistotyöhön.²⁸ Nämä tyyppiratkaisut suunniteltiin Rakennushallituksen ja Postipankin omistamille rakennuspaikoille. Pekka Helin sai työksen suunnitella valtion virastotalon tilamallin Helsingin Kruunuhakaan osoitteeseen Kirkkokatu 4. Kaarina Löfström sai kehiteltäväkseen koeprojektin Kotkaan, virastotalon tulevalle rakennuspaikalle. Kolmannen tilamallin laati Maisa Laaksonen Helsingin City-kortteliin kolmeen Postipankin kerrokseen.

Kaarina Löfströmin suunnittelema pohjautui rakennushallitukselta saatuun tilaohjelmaan ja tontin rajaukseen. Muuten arkkitehdillä oli vapaat kädet virastotalon suunnittelussa.²⁹

Löfströmin ratkaisu koostui pitkästä massasta ja pääkäytävän varrella sijaitsevista noppamaisista soluista. Kussakin toimistosolussa oli työpiste 14 hengelle. Muunneltavien työtilojen keskelle muodostui yhteiskäyttöisiä neuvottelu-, tauko- tai työtiloja. Löfström ammensi työssään myös Kotkan kaupungin merellisestä luonteesta, ja suunnitteli meriaiheisen näyttelytilan sekä purjemaaisia katoksia noppasolujen väliin.³⁰

Vuonna 1989 Kotkan virastotalon rakennuksen suunnittelu käynnistyi konsulttityönä rakennushallituksen toimeksiannosta.³¹ Konsulttityö annettiin luonnollisena suunnittelun jatkumona Kaarina Löfströmille ja Yhteissuunnittelu-osakeyhtiölle. Arkkitehtisuunnittelua tehtiin yhteistyössä käyttäjien kanssa kokouksina, yhtenä yhteyshenkilöistä toimi Eija Larkas.³² Kotkan virastotalon rakennuslupa myönnettiin 13.2.1992, ja rakennustyöt aloitettiin samana vuonna. Virastotalo valmistui kahdessa vuodessa, ja se hyväksyttiin käyttöön 2.4.1994.

23 Rakennushallituksen vuosikertomus 1990, 2.

24 Junnila 1988, liite 1.2.

25 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

26 Junnila 1988, liite 1.8.

27 Yleisiä huomioita Toimisto huomenna-tutkimuksen Matkakertomus-liitteestä.

28 Helin & Siitonen et al. 1988, 0-1.

29 Helin & Siitonen et al. 1988, 0-1.

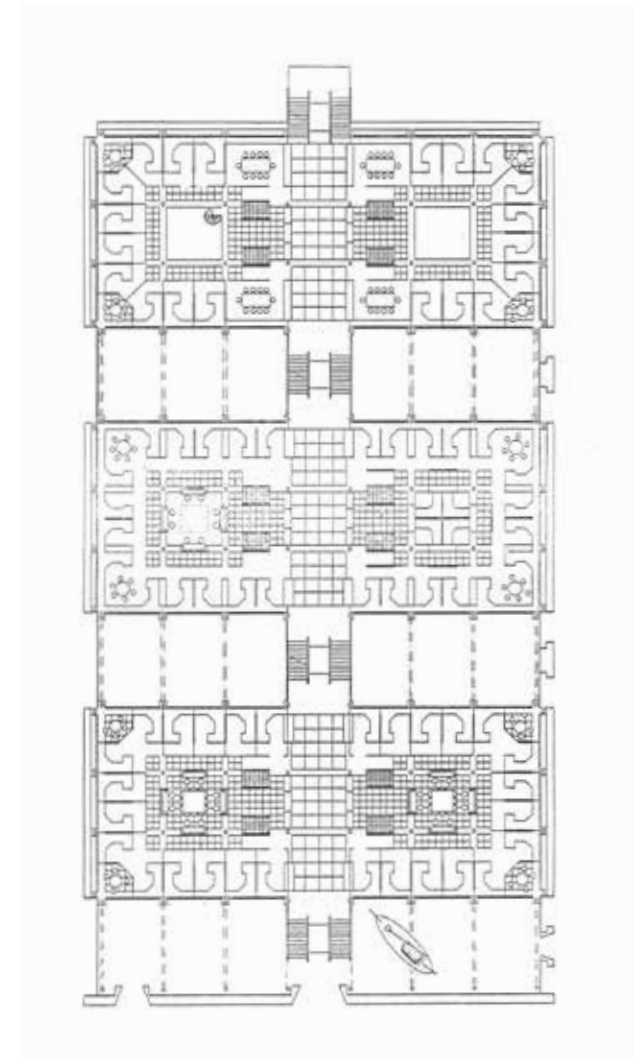
30 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

31 Rakennushallituksen vuosikertomus 1989, 16.

32 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

↑ Kaarina Löfströmin laatima virastotalon varhainen aksonometriapiirustus vuodelta 1988. Valtion virastotalon ensimmäisessä tilamallissa on jo paljon yhtäläisyyksiä lopulliseen suunnitelmaan. Tasojen porrastus kuitenkin poistettiin lopullisesta suunnitelmasta. Myös rakennuksen kattoikkunoita karsittiin, ja ne toteutettiin pelkästään atriumtiloihin. Kaarina Löfströmin arkisto.

↑ Virastotalon pohjan ja toimistonoppien luonnospiirustus vuodelta 1988. Jokaiseen soluun mahtuu 14 työntekijän toimistohuoneet ja yhteinen keskitila. Löfström suunnitteli toimistohuoneet muunneltaviksi niin, että ne oli mahdollista rajata seinäkkeillä tai avata yhtenäiseksi tilaksi. Keskialueeseen arkkitehti ideoi neuvottelutiloja, taukotoreja sekä avoimempia työtiloja. Kaarina Löfströmin arkisto.

3.2. Arkkitehti Kaarina Löfström

Arkkitehti Kaarina Löfström tunnetaan laadukkaiden toimisto- ja laboratoriorakennusten suunnittelijana. Rohkea high-tech-ote, taitavasti käsitellyt rakenteet ja rationaalisuus ovat Löfströmin arkkitehtuurille tyypillisiä piirteitä. Löfströmin haastattelu toteutettiin osana tätä rakennushistoriaselvitystä elokuun 23. päivänä hänen työhuoneellaan Helsingin Ullanlinnassa 2022.

Sylvi Kaarina Löfström (o. s. Kalpa) syntyi 1941 ja kävi koulunsa Helsingissä. Hän valmistui arkkitehdiksi Teknillisestä korkeakoulusta vuonna 1967. Löfström kertoi, että Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosaston karsintakurssit sytyttivät lopullisesti kipinän arkkitehtuuriin. Myös Löfströmin kamreeri-isä oli innostanut tytärtä alalle, oman harrastuksensa pohjalta. Opiskeluaikana Löfström työskenteli Woldemar Baeckmanin toimistossa 1961–1966, missä hän sai vaikutteita toimiston konstruktivistisesta, rakennusten rakenteita korostavasta ilmaisusta.³³ Opiskeluaikana hän työskenteli myös miehensä Helmer Löfströmin kanssa yhteisessä toimistossa.

Uransa alussa 1968–1980 Löfström työskenteli Valion teknisen osaston rakennusjaoston arkkitehtina. Ensimmäiset viisi vuotta kuluivat tehtaiden, meijerien ja juustoloiden suunnittelun parissa. Tehtäviin sisältyi julkisivujen sekä sisätilojen kylmä- ja pakkauslinjastojen järjestelmien suunnittelua.³⁴ Löfströmin merkittävimäksi tehtäväksi Valiolla muodostui Valion Pitäjänmäen pääkonttorin suunnittelu Matti K. Mäkisen kanssa.³⁵ Työ vei viisi vuotta ja valmistui 1978. Rakennushanke oli suuri, teknisesti vaativa ja siihen sisältyi paljon detaljisuunnittelua. Pääkonttorin

hopeanväriset peltipinnat ja rakennuksen futuristinen muotoilu antavat hankkeelle erityistä hohdetta. Sisätiloihin ovat arkkitehdit kontrastiksi tuoneet perinteistä poltettua punatiiltä. Rakenteita on korostettu ja ne muodostavat näkyvän teeman osana arkkitehtuuria. Sisätiloja Löfström kertoo työstäneensä yhdessä sisustussuunnittelija Timo Saarisen kanssa.³⁶

Löfström perusti oman toimistonsa vuonna 1981 Tikkurila Oy:n tutkimuskeskuksen kutsukilpailun voiton myötä. Tutkimuskeskus valmistui vaihteittain vuosina 1985 ja 1988. Suuri punatiilinen tutkimuskeskus tarjosi Löfströmille oppimiskentän ja antoi pohjaa myöhempiin toimisto- ja laboratoriorakennushankkeisiin, joihin kuuluvat vuonna 1991 valmistunut Otaniemen Innopoli, Kotkan virastotalo vuodelta 1994, Viikin Biokeskus vuodelta 1996³⁷ ja Otaniemen Innopoli 2 -rakennus vuodelta 2002. Viikin kaavoitus- ja tiedepuiston toimeksianto sattui onnekaasti aikaan, jolloin Löfström sai kunniainnoksen Kumpulan kampuksen suunnittelukilpailussa. Kilpailun tuomaristo vakuuttui työn noppamaisten solujen sopivuudesta Viikin Biokeskukseen.³⁸ Kotkan virastotalon toimeksianto tuli jatkona Rakennushallituksen Toimisto huomenna -tutkimukselle.

Toimistorakennusten lisäksi Löfström on suunnitellut muun muassa Auringonpilkun ala-asteen ja päiväkodin Vuosaareen vuonna 2001. Koulun julkisivujen valkeissa pinnoissa ja lasipinnoissa on paljon samankaltaisuutta Kotkan virastotalon arkkitehtuuriin nähden.

Löfström on työskennellyt opettajana ja vierailevana luennoitsijana kaikkien Suomen arkkitehtikoulujen lisäksi

↑ Arkkitehti Kaarina Löfström vuonna 2018. Valokuvaaja Anne Kinnunen. Kaarina Löfströmin arkisto.

myös muissa Pohjoismaissa. Löfström sai rakennustaiteen valtionpalkinnon vuonna 2001 ja hänet promovoitiin Aalto-yliopiston kunniatohtoriksi 2018.

33 Pöry 1991, 716; Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

34 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

35 Laak 2017, 84.

36 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

37 Laak 2017, 84.

38 Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

3.3. Suunnitteluratkaisu

MITTAKAAVA JA TILARAKENNE

Kotkan virastotalon mittakaavallisena lähtökohtana on ollut viereisellä tontilla sijaitseva, entinen Kotkan Säästöpankin rakennus (P. E. Blomstedt 1935).³⁹ Löfström on toistanut virastotalossa pankkirakennuksen noppamaista massaa ja jättänyt noppien väliin pieniä pihatiloja.

Virastotalon sisäpuolella kaikki toiminta kietoutuu kolmen atrium-pihan ympärille ja kahden käytävän varaan. Kunkin sisäpihan ympärille on kerätty joukko toimistosoluja. Rakennuksen sisätilassa on selkeällä tavalla jäsenneily tilallinen siirtymä kaikille yhteisistä, julkisesta tilasta (atriumit ja käytävät), puolijulkiseen (toimistosolujen yhteistilat) ja yksityiseen (toimistohuoneet).

Rakennuksessa on kolme tilallista yksikköä, joilla on omat sisäänkäyntinsä. Pääsisäänkäynti on järjestetty Kirkkokadun puolelta, päätasoa kerrosta alemmalla. Muut sisäänkäynnit sijaitsevat päätasolla, yksi Laivurinkadun puoleisella pitkällä sivulla ja toinen Vuorikadun päädyssä. Jokaisen sisäänkäynnin yhteydessä on etupiha ja sisäpuolella atrium, porrashuone ja hissi. Omien sisäänkäyntien osoittaminen päätoimijoille on selkeä ratkaisu monen käyttäjän talossa.

³⁹ Arkkitehti Kaarina Löfströmin haastattelu 2022.

JULKISIVUT

Katujulkisivu on verhoiltu kiiltävän valkoisilla 68 x 68 cm kokoisilla emalikaseteilla. Toinen julkisivumateriaali on himmeäpintainen valkobetoni.⁴⁰ Teräslasirakenteet ja metallisäleiköt keventävät vaikutelmaa, ja antavat rakennukselle omaa luonnetta. Aurinkosuojat (brise soleil), jota rakennuksessa on käytetty sekä julkisivuissa että sisätilojen atriumeissa, ovat kansainväliselle modernille arkkitehtuurille tyypillinen piirre. Aurinkosuojat korostavat rakennuksen horisontaaleja linjoja.

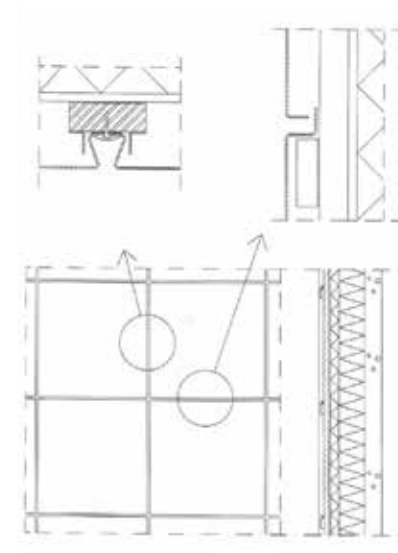
Laajat curtain wall-aiheet, eli kantamattomat suuret lasiseinät, Kirkkokadun ja Vuorikadun sisäänkäynneissä sekä Laivurinkadun entisen näyttelytilan kulmauksessa on toteutettu vihertävästä Parsol-auringsuojalasista. Myös toimistoikkunoiden eteen asennetut lasisuojat on toteutettu tästä vihertävästä lasista.

Vertikaaliset ikkunat korostavat talon julkisimpia ja hierarkkisesti tärkeimpiä tiloja sekä logistisia yhteyksiä, kuten porrashuoneita. Atriumeja on lisäksi korostettu teräsrakenteisilla lasikatoilla.

⁴⁰ Löfström 1998, 42.

← Kotkan virastotalon Kirkkokadun julkisivu kuvattuna valmistumisvuonna. Kuvassa näkyy vasemmalla suojeltu kaupungin rahatoimisto sekä myöhemmin purettu Pohjolantalo. Rahatoimiston ja virastotalon julkisivuissa toistuu samoja aiheita, kuten korkeat vertikaalit julkisivulasit sekä tasakatto. Valokuvaaja Voitto Niemelä. Kaarina Löfströmin arkisto.

↓ Kotkan virastotalon julkisivun emalikasettien kiinnitysten alkuperäisiä detaljipiirustuksia. Ulkoseinä kasettien kohdalla koostuu sisäosan betonikuoresta, väliristeestä ja julkisivun emalikasetoinnista. Kiinnitykset seinään on toteutettu kasettien taakse asennetuilla koolauksilla. Kasettien väliin jää pysty- ja vaakaleikkauksissa toisiinsa piilossa liittyvät avosauumat. Kaarina Löfströmin arkisto.

RAKENNE JA TALOTEKNIikka

Rakennuksen rungon muodostavat teräsbetoniset elementtipilarit ja jännebetonipalkit sekä yläpohjan ja välipohjien jännitetyt ontelolaattaelementit.⁴¹ Perustukset, porras- ja hissikuilut sekä väestönsuojatilat on tehty paikallavalettuina.

Ulkoseinistä osa on teräsbetonisia sandwich-elementtejä ja osa on kuorirakenteisia seiniä.⁴² Kuorirakenteisissa seinissä sisäkuori koostuu teräsbetonielementistä ja ulkokuori teräsemalikasetista tai luonnonkivistä. Kuorirakenteiden väliin jää eristys. Sokkeliseinät on rakennuksessa toteutettu luonnonkiviverhoiltuna, ja tuulikaappien sekä teräslasiseinien kohdalla kivilevyt on asennettu viistoon niiden alle räystäsrakenteeksi. Rakennuksen ulkoseinien valkobetoniin väriä on korostettu valkoisella kiviaineksella sekä väripigmentillä. Rakennuksen katolla sijaitsevat alkuperäiset ilmanvaihtokonehuoneet, ja vesikatto on yleisesti varattu talotekniikalle ja kanaville.

Rakennuksen A- ja C-sisäänkäyntien yhteydessä on käytetty korkeita lasiseiniä, joita tuettu teräspilarein. Paikoitushallin tasot on toteutettu liittopalkki-kuorirakenteena. Atrium-tiloissa on jätetty teräspalkkeja näkyviin, ja pitkien käytävien välipohjien alapinnan levytys päättyy niihin siististi.

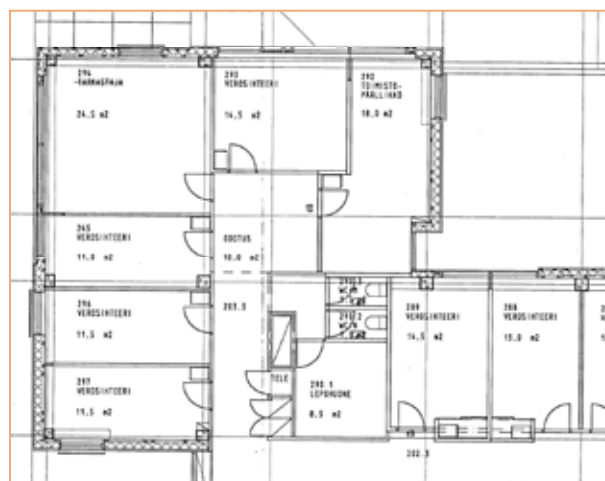
Rakennuksessa on alun perin ollut koneellinen ilmanvaihto ja se on ollut liitetty kaupungin viemäri- ja vesijohtoverkkoon.

41 Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy & Insinööritoimisto Aaro Korhonen Oy 1992, 37.

42 Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy & Insinööritoimisto Aaro Korhonen Oy 1992, 60-61.

↑ Kuvassa näkyy virastotalon ensimmäisen kerroksen keittiö ja ruokalan matala osa. Valoa heijastava peltiprofiilikatto ja tilaan lämpöä tuova tiililattia antavat ravintolalle miellyttävän olemuksen. Löfström kertoi ulkomaan opintomatkojen laadukkaiden työpaikkaruokalojen innoittaneen häntä virastotalon ravintolan suunnittelussa. Valokuvaaja Voitto Niemelä 1994. Kaarina Löfströmin arkisto.

← Piirustuksessa esitettyjen toimistojen järjestely on suunniteltu muunneltavaksi. Lähtöraportissa mainittu työryhmien 14 hengen ihannekoko ei täysin toteutunut lopullisissa suunnitelmissa. Myös solujen keskelle kaavailtu yhteiskäyttöinen tila jäi soluissa pääasiallisesti pois. Pohjaote vuoden 1993 pohjapiirustuksesta. Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy. KRakVV.

↑ C-osan atriumtila, jota on käytetty virastotalon ravintolan ruokailutilana. Tämä on ainoa atrium, jota ympäröivät käytävät toisessa ja kolmannessa kerroksessa on suojattu teräslasiseinillä. Nykyään tilaan on rakennettu toimistoja. Valokuvaaja Voitto Niemelä 1994. Kaarina Löfströmin arkisto.

↑ B-osan atriumtila, jossa sijaitsi virastotalon kahvila. Nykyään se toimii yhteiskäyttöisenä avoimena tilana. Valokuvaaja Voitto Niemelä 1994. Kaarina Löfströmin arkisto.

PIHA

Valtion virastotalon pienet pihat viheristutuksineen muodostavat merkittävän osan katujulkisivuja. Rakennuksen julkisivusyvennykset on käsitelty harkitusti, ja arkkitehti on pihapiirustuksessa nimennyt ne A-, B- ja C-pihoiksi sijaintinsa perusteella.

Kirkkokadun ja sisäpihan puolella pihoille on istutettu kotipihlajaa, ja muilla pihoilla pääasiallinen puulaji on lehmus. Nurmialueita ja viherpenkkejä on pihasuunnitelmissa pääasiassa julkisivusyvennyksissä, ja pihan kävelyalueita on korostettu sileällä 400 x 400 mm kokoisella betonilaatoituksella.⁴³ Syvennyksiä, puustutuksia sekä rakennuksen ulkoseinien liittymäkohtia on myös paikoitellen suojattu 80–100 mm kokoisilla mukulakivillä. Muutoin piha-alue on asfalttia tai puuhierrettyä betonia.⁴⁴ Virastotalon rakentamisvaiheessa myös viereisen tontin 5, jossa nykyisin sijaitsee Kaupungin rahatoimisto, pihaa on käsitelty istuttamalla puita ja viherpenkki rakennusten väliin sekä rakentamalla betoninen ajoluiska naapurin paikoitetulle sisäpihalle.

Vuorikadun puolelle rakennetun pysäköintitalon valkaistut betoniseinät mukailevat virastotalon julkisivua, ja parkkitalo on sovitettu kattokorkeudeltaan samaan tasoon rahatoimiston pihanpuoleisen matalamman osan kanssa. Tonttien välinen tasoero on otettu vastaan kerroksen korkuisella ulkoportaalla, joka rajaa naapuripihoja. Paikoitusrakennuksen osaksi on suunniteltu virastotaloa palveleva jätehuone. Jätehuoneen katolle on istutettu kasvualustaan pilarikataja sekä köynnöskasveja, mikä tukee rakennuksen sen sopeutumista pihan maisemaan.

⁴³ Löfström, Pihasuunnitelma 1.11.1993.

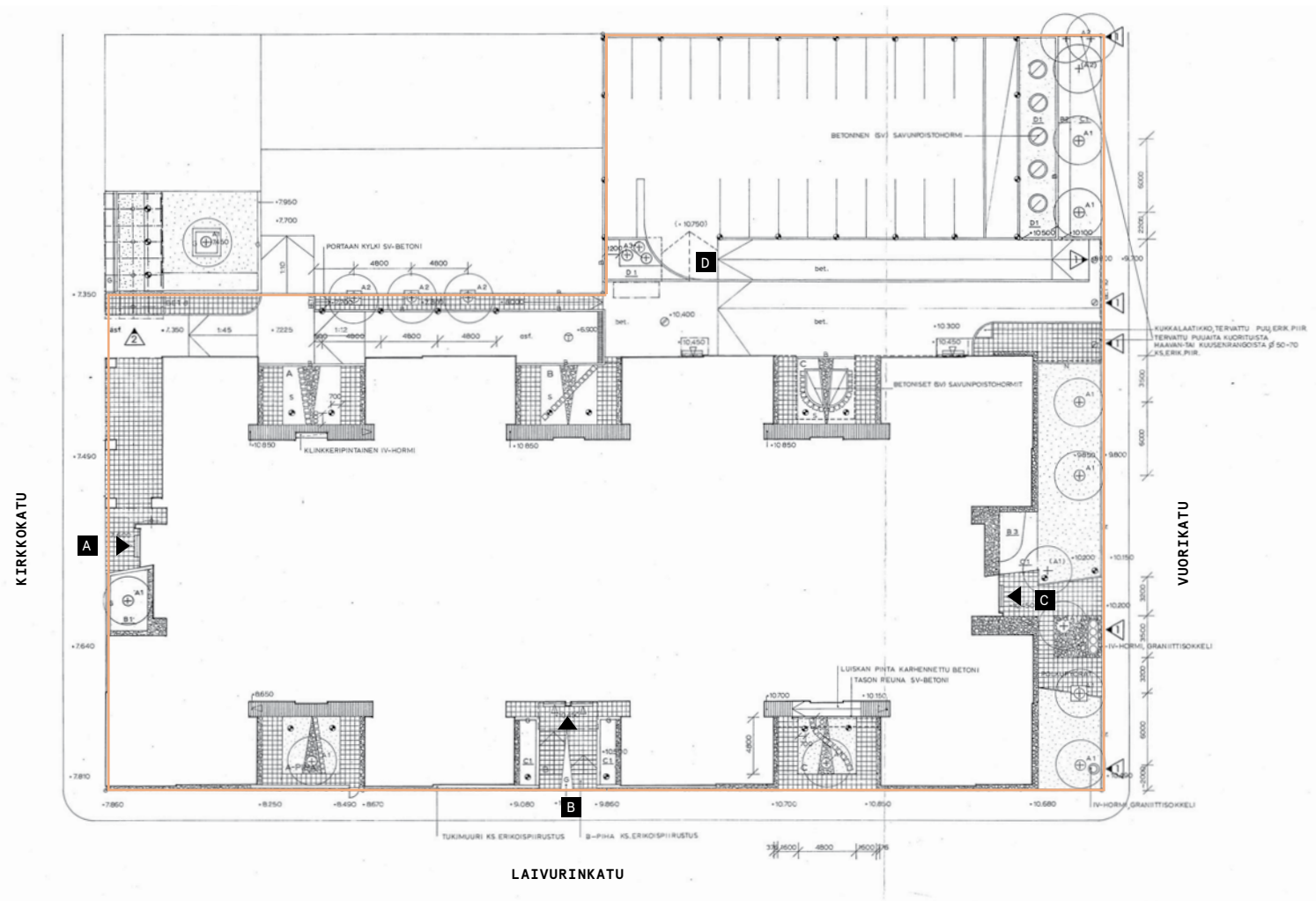
⁴⁴ Rakennusselitys 1992, 37.

← Virastotalon Kirkkokadun julkisivukuva kuvattuna rakennuksen valmistumisvuonna. Valokuvaaja Voitto Niemelä. Kaarina Löfströmin arkisto.

← Virastotalon Kirkkokadun julkisivu kuvattuna kesäkuussa 2022. Rakennuksen julkisivu on säilynyt hyvin 1990-luvun asuunsa.

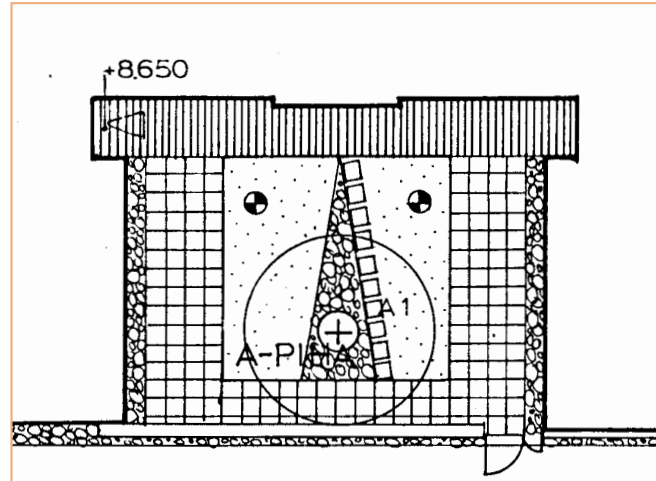

A	A-osan sisäänkäynti	C	C-osan sisäänkäynti
B	B-osan sisäänkäynti	D	Paikoitustalo ja sisäänajoluiska

PIHA JULKISIVUSYVENNYKSESSÄ

↑ Virastotalon Vuorikadun puoleinen piha valokuvattuna vuonna 1994. Tällä pihalla sijaitsi vanhoja puita, jotka säilytettiin. Pihan maalatut puiset aidat poistettiin ja pintarakenteet muutettiin pihan peruskorjauksessa vuonna 2016. Valokuvaaja Voitto Niemelä. Kaarina Löfströmin arkisto.

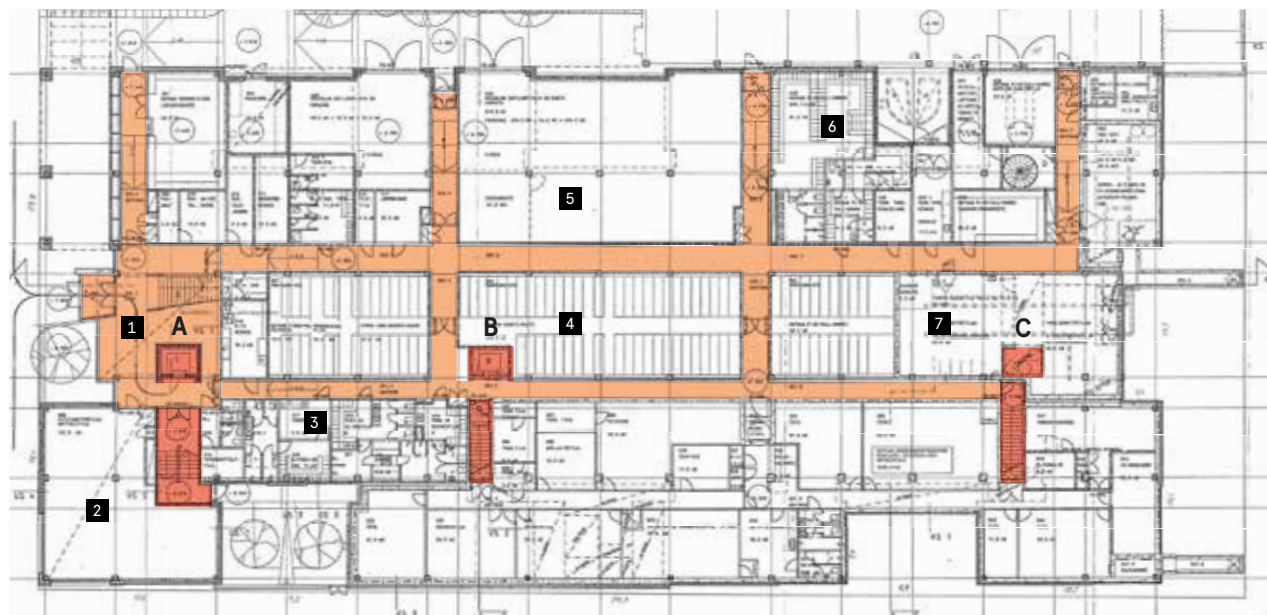
↑ Pohjaote vuoden 1993 pihapiirustuksesta. Kuvassa on rajattuna Laivurinkadun puoleinen A-piha. Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy. KRakVV.

	Nurmialue
	Hieno sora, 2-4mm
	Pensaiden ja perennojen istutusalue
	Hiekkapuhallettu sileä betonilaatta
	Mukulakiveys, 80-100mm
	Tervalausta
	Säilytettävä puu
	Istutettava puu

KELLARIKERROS

- 1** A-osan sisäänkäyntiaula
- 2** Korkea näyttelytila
- 3** Taukutila ja saunaosasto
- 4** Arkisto
- 5** Varasto
- 6** Sosiaalitilat ja pukuhuoneet
- 7** Väestösuoja

- Käytävä- ja aulatila
- Portaat ja hissit

1. KERROS

- 8** Kotkan Verotoimisto (alue katkoviivalla)
- 9** Kahvila
- 10** Keittiö
- 11** Ruokala
- 12** Vahtimestarin asunto
- 13** Yhteiskäyttötilat, koulutus

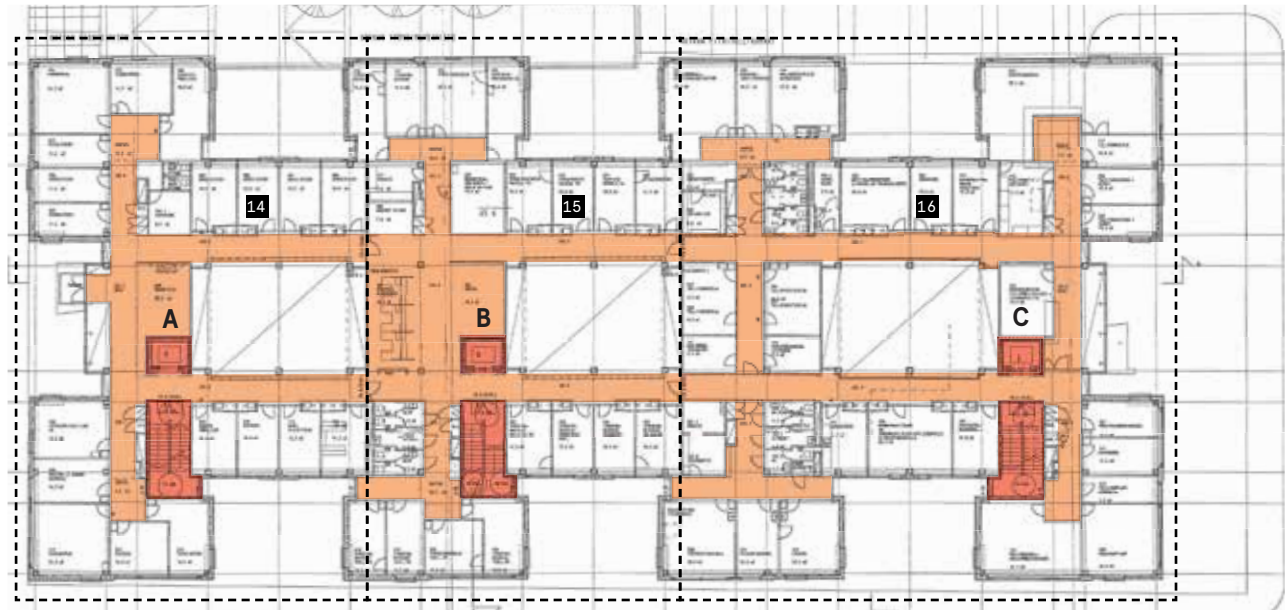
! Kaikki pohjapiirustukset sivuilla 24–25 on päivätty 29.10.1993 lukuun ottamatta kellarin pohjapiirustusta, joka on päivätty 19.12.1991. Käyttäjien alueet on rajattu piirustuksiin katkoviivalla. Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy. KRakVV.

2. KERROS

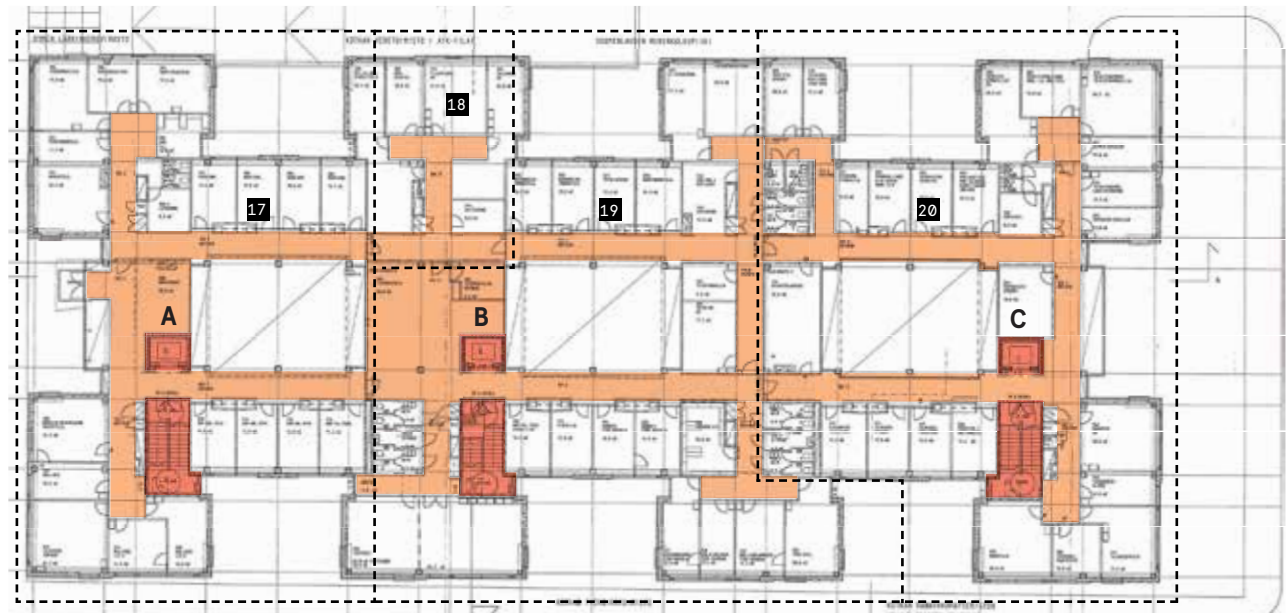
- 14 Kotkan verotoimisto
- 15 Kotkan työvoimatoimisto
- 16 Kotkan piiritullikamari

- Käytävä- ja aulatila
- Portaat ja hissit

3. KERROS

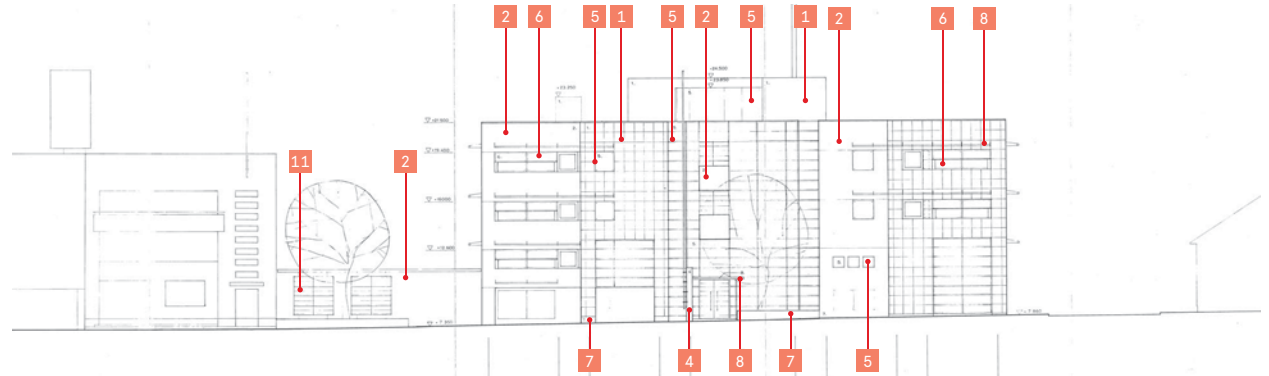
- 17 Kymen Lääninverovirasto
- 18 Kotkan verotoimiston ATK-tilat
- 19 Suomenlahden merenkulkupiiri
- 20 Kotkan rannikkopatteriston joukko-osaston esikunta

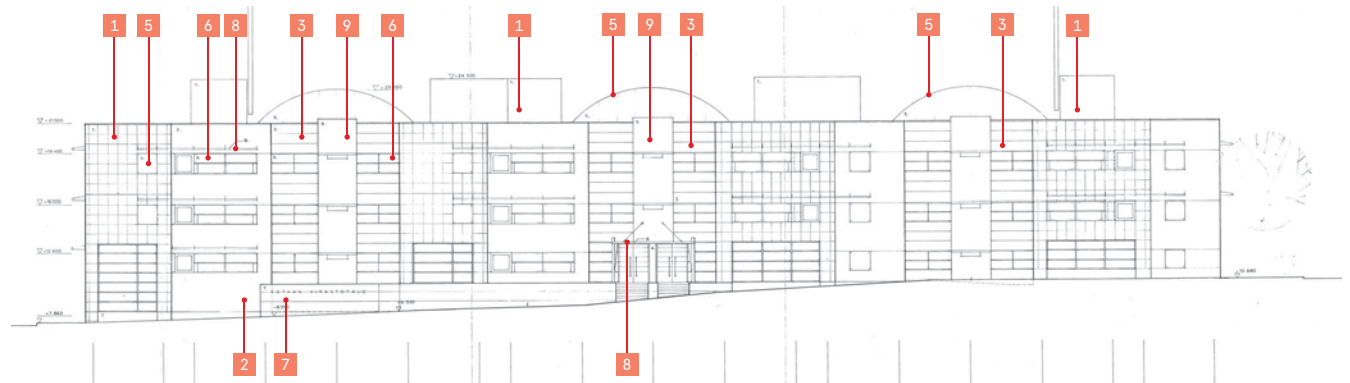
JULKISIVU KAAKKOON, KIRKKOKADULLE

MATERIAALIT

- 1 Teräsemalikasetti 68x68 cm, valkoinen
- 2 Väribetoni, taitettu valkoinen
- 3 Peltikasetti, harmaa
- 4 Keraaminen laatta, tummansininen
- 5 Vihreä lasi
- 6 Lasi
- 7 Luonnonkivi, kurun harmaa
- 8 Teräs
- 9 Klinkkerilaatta, valkoinen
- 10 Betoni
- 11 Teräsrtilä

JULKISIVU KOILLISEEN, LAIVURINKADULLE

! Kaikki julkisivupiirustukset sivuilla 25–26 on päivätty 19.12.1991. Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy. KRakVV.

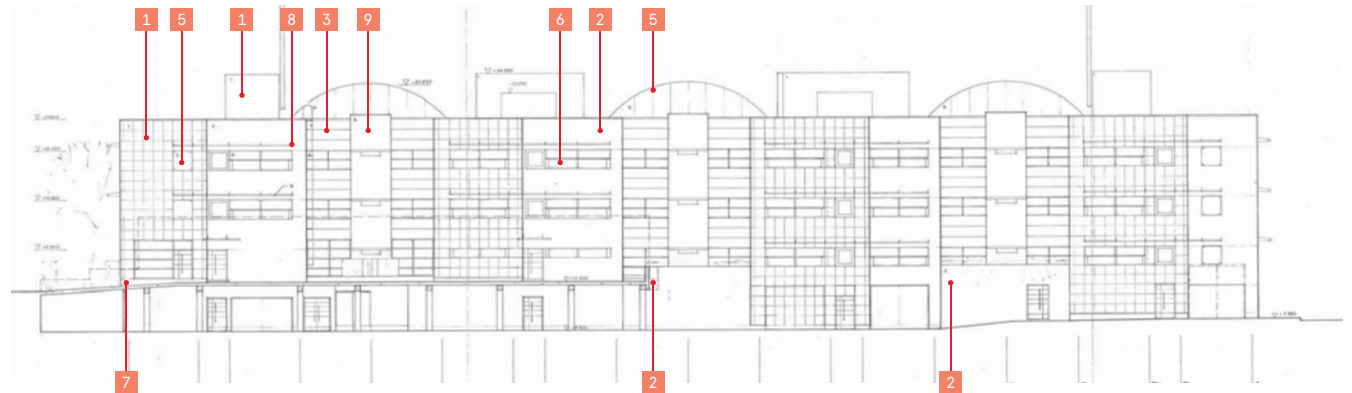
JULKISIVU LUOTEESEEN, VUORIKADULLE

MATERIAALIT

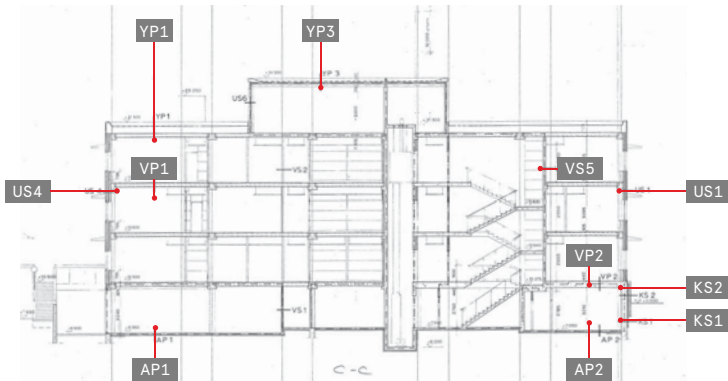
- 1 Teräsemalikasetti 68x68 cm, valkoinen
- 2 Väribetoni, taitettu valkoinen
- 3 Peltikasetti, harmaa
- 4 Keraaminen laatta, tummansininen
- 5 Vihreä lasi
- 6 Lasi
- 7 Luonnonkivi, kurun harmaa
- 8 Teräs
- 9 Klinkkerilaatta, valkoinen
- 10 Betoni
- 11 Teräsrtilä

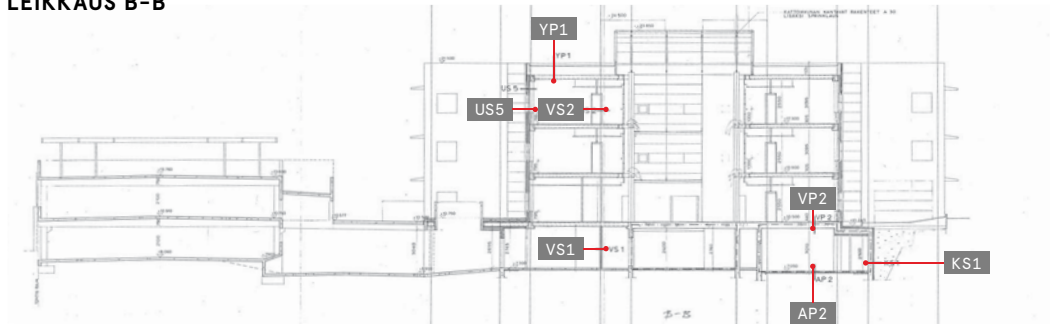
JULKISIVU LOUNAASEEN, SISÄPIHALLE

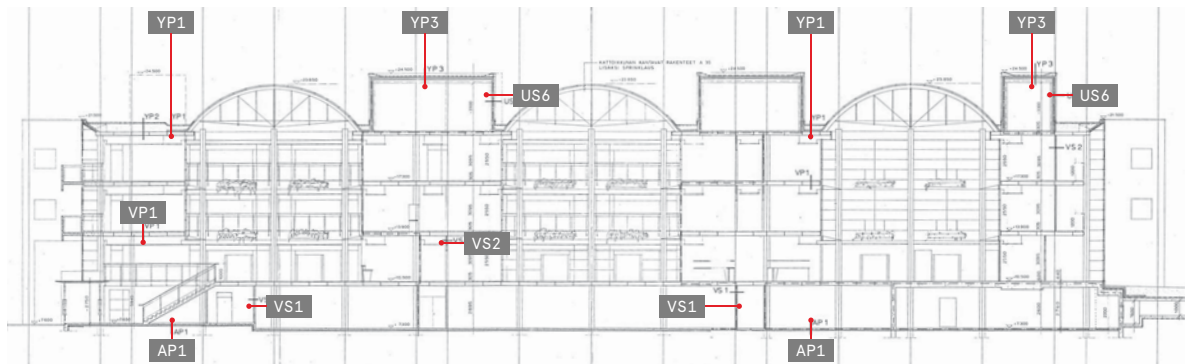
LEIKKAUS C-C

LEIKKAUS B-B

LEIKKAUS A-A

RAKENTEET

<p>US1 Pintakäsittely
Teräsbetoni 60mm
Mineraalivilla 140mm
Teräsbetoni 80mm
Pintakäsittely</p> <p>US4 Teräsemalikasetti 30mm
25x70mm Paineekyll. puurima 25mm
Tuulensuojalevy TSL 13mm
Vaakaorsi, k600 ja 50mm min.villa
Pystyorret k1200 ja 150mm min. villa
Teräsbetonielementti 100mm
Pintakäsittely</p> <p>US5 Metallikasetti 30mm
25x70mm Paineekyll. puurima 25mm
Teräsohutlevypintainen, muovipinn. sandwichelementti
Rakenteellinen min.villa 150mm
Sasmox-Levy 13mm</p> <p>US6 Teräsemalikasetti 30mm
25x70mm Paineekyll. puurima 25mm
Vaakaorret 34mm
Tuulensuojalevy 13mm
Seinäorsi ja min.villa 150mm
Höyrysulkumuovi
Luja A 10mm</p> <p>VS1 Pintakäsittely
Puhd. muuraus, kalkkiahiekkatiili 130mm
Pintakäsittely</p> <p>VS2 Pintakäsittely
Kipsilevy 13mm
Teräsranka k600 ja mineraalivilla 50mm
Kipsilevy 13mm
Pintakäsittely</p> <p>VS5 Pintakäsittely
Teräsbetoneisena 180mm
Pintakäsittely</p> | <p>AP1 Pintamateriaali
Teräsbetonilaatta 120mm
Polystyreenilevy 1m:n lev. 70mm reuna-alueella 120mm
Tiivistetty sora >200mm</p> <p>AP2 Pintakäsittely
Teräsbetonilaatta 150mm
Sitkeä suojapaperi
Tiivistetty sora >200mm</p> <p>VP1 Pintakäsittely
Tasausbetoni 40mm
Ontelolaatta 265mm</p> <p>VP2 Pintakäsittely
Tasausbetoni 40mm
Kantava teräsbetonilaatta
Pintakäsittely</p> <p>YP1 Suojakiveys
Vedeneristys
Tasausbetoni 30mm
Kevytora 400mm
Polyeteenikalvo 0,2mm
Ontelolaatta 265mm
Pintakäsittely</p> <p>YP3 Suojakiveys
Vesieriste
Kova lämmöneriste 180mm
Höyrysulku
Profiilipelti 45mm</p> <p>KS1 Perusmuurin vierustäyttö
Polystyreenilevy R 100mm
Kaksinkertainen kosteuser.
Kantava teräsbetoneisena 300-400mm
Pintakäsittely</p> <p>KS2 Perusmuurin vierustäyttö
Kaksinkertainen kost.eristys
Kaksinkertainen bitumieristys
Teräsbetoni
Pintamateriaali</p> |
|--|--|

! Kaikki sivun leikkauspiirustukset on päivätty 19.12.1991. Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy. KRakVV.

4. Myöhemmät vaiheet

4.1. Muutosvaiheet

KÄYTTÖHISTORIA

Virastotalo on ollut koko käyttöhistoriansa ajan vuodesta 1994 asti valtion omistuksessa. Rakennuksessa on tehty tilallisia muutostöitä vastaamaan eri toimijoiden ja käyttäjien muutoksia. Virastotalon valmistuttua talossa alkoi toimia Kotkan verotoimisto, Kotkan rannikkopatteriston esikunta, Kotkan piiritullikamari, Kotkan työvoimatoimisto, Kymen lääninverovirasto ja Suomenlahden merenkulkupiiri.

Rakennuksessa toimineet piiritullikamari, Kymen lääninverovirasto ja rannikkopatteriston joukko-osaston ja Kouvolan sotilaspiirin esikunnat ovat siirtyneet muualle. Alkuperäisistä käyttäjistä verotoimisto ja työ- ja elinkeinotoimisto ovat säilyneet talossa. Ulosottolaitos, syyttäjänvirasto sekä oikeusapu- ja edunvalvontatoimistot aloittivat virastotalossa vuonna 2014. Tällöin rakennuksessa toiminut lounasravintola lopetti toimintansa. Traficom siirtyi virastotaloon vuonna 2012. Edellä mainittujen lisäksi rakennuksessa toimii nykyisin Kymsote sekä digi- ja väestötietovirasto DVV.

Kotkan verotoimiston tiloja on vähennetty merkittävästi, nykyään sen pääasiallisia tiloja on vain viraston ensimmäisessä kerroksessa, kun alkuperäisesti se on toiminut kolmessa kerroksessa.

2000-LUVUN KÄYTTÄJÄMUUTOKSIA

Pääosa virastotalon muutostarpeista on johtunut toimintojen siirtymisestä ja lisääntyneestä työtilatarpeesta. Virastotalon ensimmäisenä toimintavuosikymmenenä ei tehty merkittäviä muutoksia.

Vuonna 2005 entiseen korkeaan yhteiskäyttöiseen näyttelytilaan toteutettiin ensimmäistä ja kellarikerrosta jakava välipohja, ja tilat otettiin verotoimiston toimistokäyttöön. Välipohjamuutoksen yhteydessä Kirkkokadun puoleisen sisäänkäynnin viereen rakennettiin uudet verotoimiston postilaatit, ja tätä varten yksi ikkuna-aukko peitettiin.

Vuonna 2012 Laivurinkadun sisäänkäynnin alueen toimistoissa toteutettiin väliseinämuitoksia ja tiloihin lisättiin taukotila ja toimistokeittiö. Alkuperäinen B-osan sisäänkäyntialuea palvellut vaatehuone muutettiin toimistoksi. Sisätilojen muutostöiden ohella Laivurinkadun puolelle lisättiin ulko-ovi, joka katettiin teräsrangaisella lasikatoksella. Muutos ei ole vaikuttanut julkisivukuvaan merkittävästi, sillä uusi katos ja ovi sijaitsevat seinäsyvennyksessä, joka ei näy Laivurinkadulle.

Vuonna 2014 kellarissa, ensimmäisessä ja toisessa kerroksessa tehtiin isompia sisäisiä muutoksia. Kattavimmat muutokset tapahtuivat ensimmäisessä kerroksessa, jonne suurin osa uusista toimijoista sijoitettiin. Entinen korkea ruokalan alue eli C-atrium muutettiin ”talo talon sisälle”-rakenteisiksi työtiloiksi. Keittiö ja asunto muutettiin toimistohuoneiksi, ja kellariin johtavat portaat poistettiin. Valokuilu on kuitenkin säilytetty ylemmissä kerroksissa, jossa alkuperäiseen teräslasiseinään rakennettiin teräsrakenteinen huoltotasanne.

Myös verotoimiston Kirkkokadun puoleisen atriumtilan ympäristössä ja sitä rajaavissa tiloissa on tehty sisäisiä muutoksia, mm. entisten vastaanottotiskien kohdalle on toteutettu naulakko- ja kopiotilat. Asiakaspalvelupiste on siirretty lähemmäksi hissiä, ja sen vanhalle paikalle on toteutettu uusi kipsiväliseinä. Nämä muutokset ovat liittyneet arviolta vuosina 2019–2020 toteutettuun verotoimiston tilojen tiivistämiseen aiemmasta kolmesta kerroksesta nykyiseen yhteen kerrokseen.

JULKISIVUMUUTOKSIA

Rakennuksessa on toteutettu julkisivumuutoksia perus kiinteistönhuoltotasolla. Vuonna 2014 on toteutettu kattava urakka, jossa kiinteistön ikkunat suuria teräsiikkunoita lukuun ottamatta uusittiin. Ikkunoiden koot ja mallit säilyivät alkuperäisiä vastaavina, ja alkuperäiset ikkunapenkit säilytettiin. Urakassa kaakkoon ja lounaseen avautuvat ikkunat toteutettiin aurinkosuojalasilla.⁴⁵ Lisäksi sisätiloissa tapahtuneen asunnon ja keittiön muutoksen yhteydessä ummistettiin kolme sisäänkäyntiovea sisäpihan puolella.

PAIKOITUSTALO JA PIHA

Virastotalon paikoitustalo on säilynyt alkuperäisessä asussaan eikä siihen ei ole kohdistunut perusylläpidon lisäksi muita muutostöitä. Piha-alueella on toteutettu peruskorjaus vuonna 2016 luoteisen Vuorikadun julkisivun puolella. Korjauksesta ei ole lupapiirustussuunnitelmaa. Muutostöihin on kuulunut päällysteiden, reunuksien ja kasvillisuuden uudistamista, ja tuulikaapin viereen on rakennettu esteetön sisäänkäyntiluiska ja ovi, tukimuuriin on kiinnitetty uusi käsijohde. Teräslasinen sisäänkäyntiovi sovitettiin pitkän nauhaikkunan kolmen alimman lasiruudun kohdalle. TE-toimiston Laivurinkadun sisäänkäynnin esteettömyyttä suunniteltiin parannettavaksi uudella ulkoluiskalla vuonna 2017, mutta luiskan rakennus ei toteutunut, vaan esteetön käynti ohjattiin myös Vuorikadun puolelle toteutetusta luiskatulta sisäänkäynniltä.

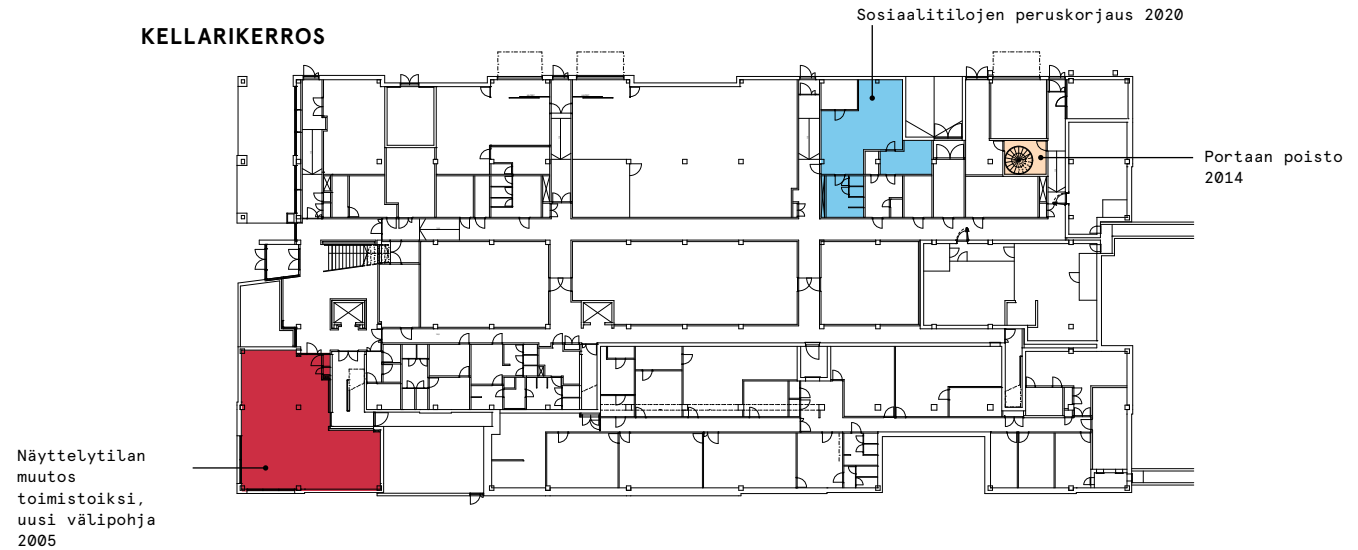
Sisäpihan puolella syvennyksiä on toteutettu yläpohjien pintarakenteiden muutoksia. Muutoksista ei ole lupapiirustuksia. Pihojen päällysteet ja täytteet kuten bitumikermi ja soratäytteet on uusittu. Näillä osin liepeet ja julkisivun helma on myös uusittu. Helman detaljit eivät noudata alkuperäisiä julkisivudetaljeja. C-pihan savunpoistoluukkuihin on myös toteutettu uusi kattorakenne.

45 Senaatti-kiinteistöjen digitoidun arkistoportaalin tarjouspyyntöaineisto.

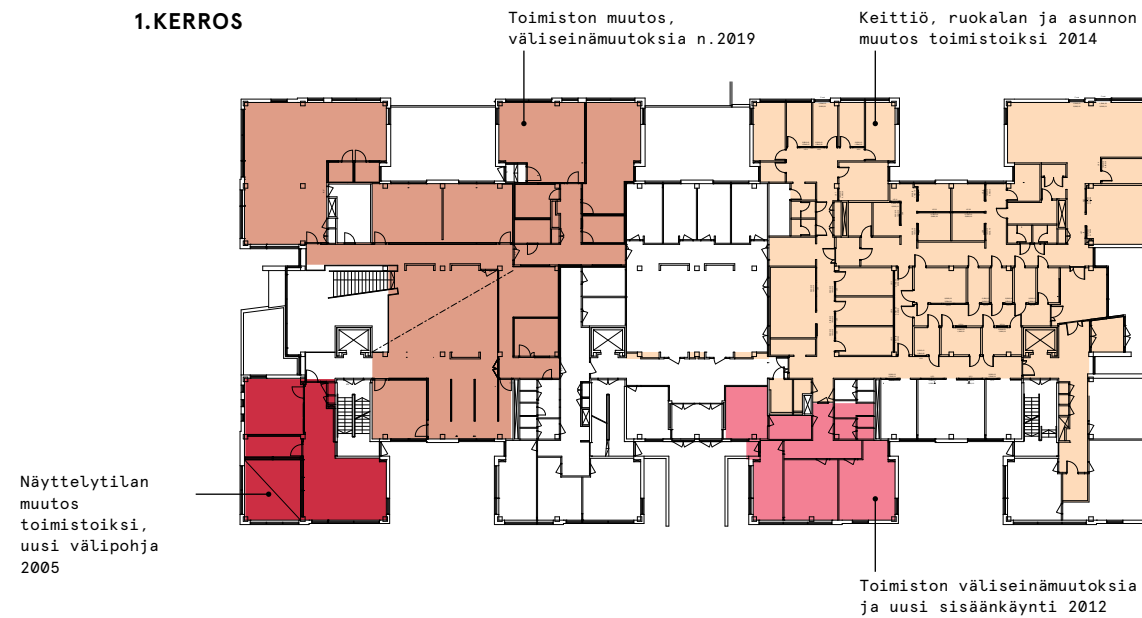
4.2. Muutoskaaviot

- 2005
- 2012
- 2014
- n. 2019
- 2020

KELLARIKERROS

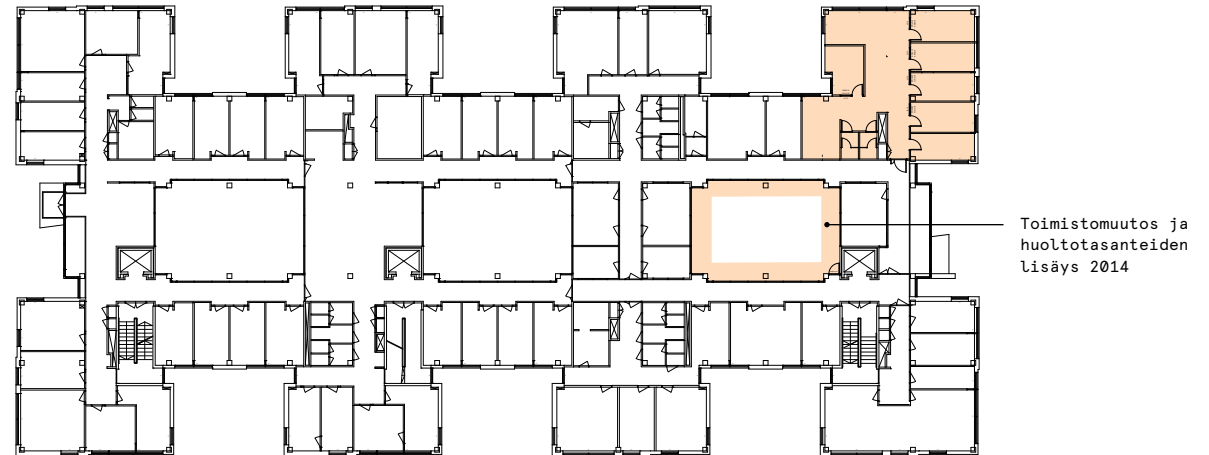
1.KERROS

! Sivujen 30 ja 31 muutoskaavioiden pohjat ovat Senaatti-kiinteistöiltä saatuja ajantasapiirustuksia. Muutosalueet ja muutosten selitykset on merkitty niiden päälle värikooden. Senaatti-kiinteistöt.

2.KERROS

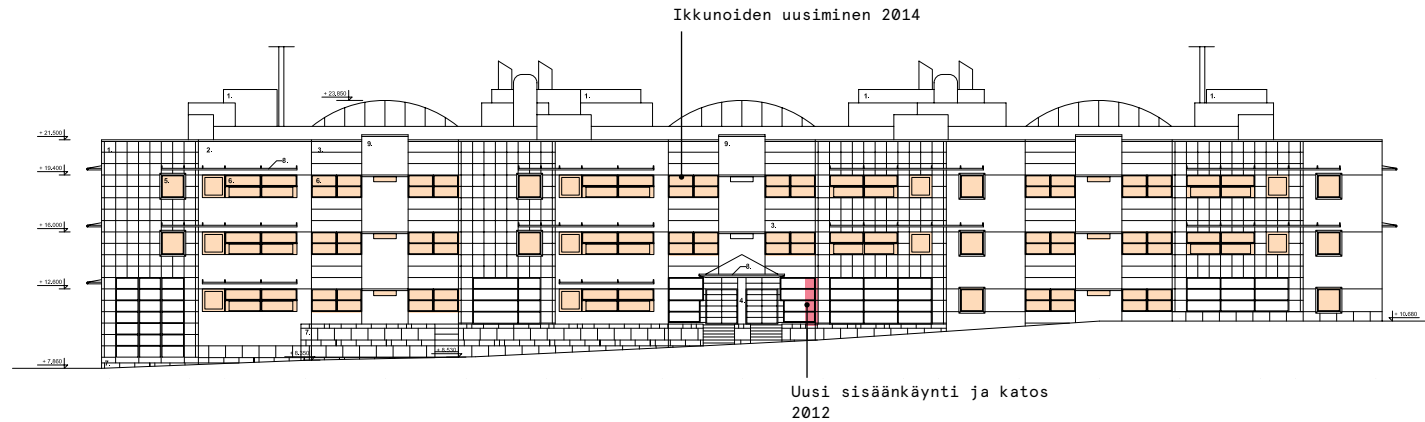
2014

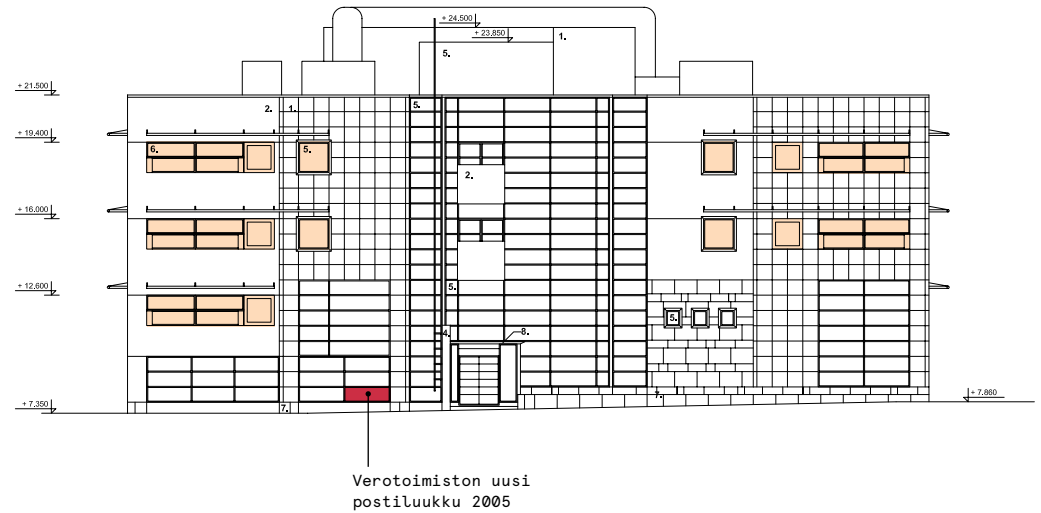
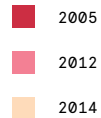
3.KERROS

JULKISIVU KOILLISEEN

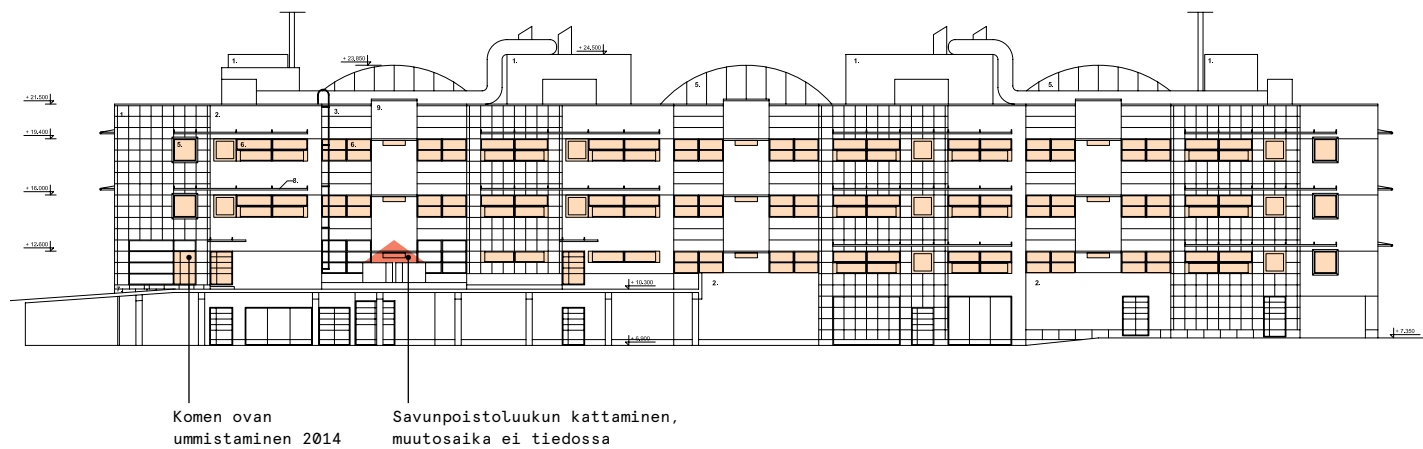

JULKISIVU KAAKKOON

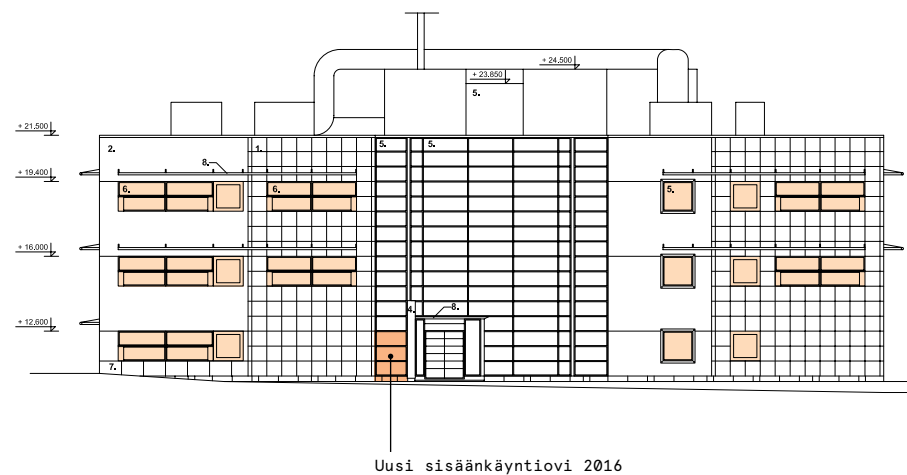
! Sivujen 32 ja 33 muutoskaavioiden julkisivupiirustukset ovat Senaatti-kiinteistöiltä saatuja ajantasapiirustuksia. Muutosalueet ja muutosten selitykset on merkitty niiden päälle värikooden. Senaatti-kiinteistöt.

JULKISIVU LOUNAASEEN

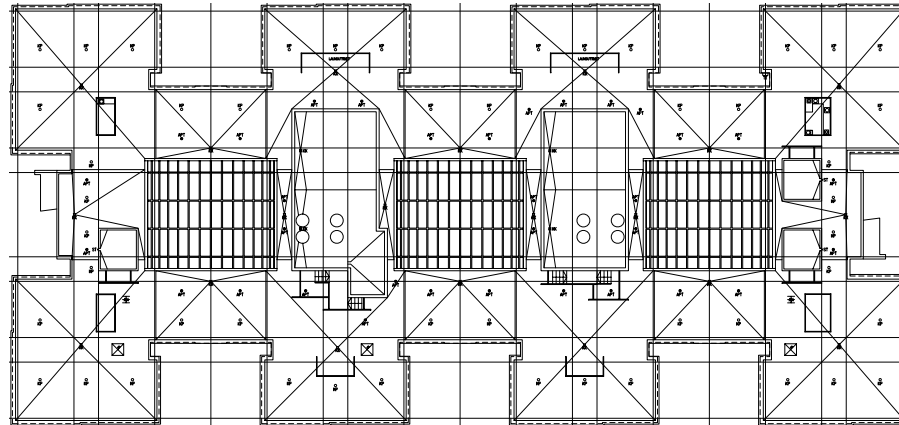

JULKISIVU LUOTEESEEN

- 2014
- 2016
- Havaittu muutos.
Muutosaika ei tiedossa

VESIKATTO

← Ajantasainen kattopiirustus. Virastotalon katto on säilynyt hyvin alkuperäisessä 1990-luvun tilassa. Katon alueella on laajasti merkitty kallistuksia ja kattokaivoja. Senaatti-kiinteistöt.

← Virastotalon katto Ilmakuvaattuna vuonna 2021. Kuvasta nähdään, että vesikattokerroksen IV-konehuoneet, talotekniikka ja lasikatot ovat säilyneet hyvin 1990-luvun tilassa. Kuvaaja Sitowise. Senaatti-kiinteistöt.

PIHA

- 2012
- 2016
- Havaittu muutos,
muutos aika ei tiedossa

→ Virastotalon pihan muutoskaavio, jonka pohjalla on Senaatti-kiinteistöiltä saatu ajantasainen asemapiirustus. Se on päivitetty vuonna 2020. Muutosalueet on merkitty piirustuksen päälle värikoodien. Senaatti-kiinteistöt.

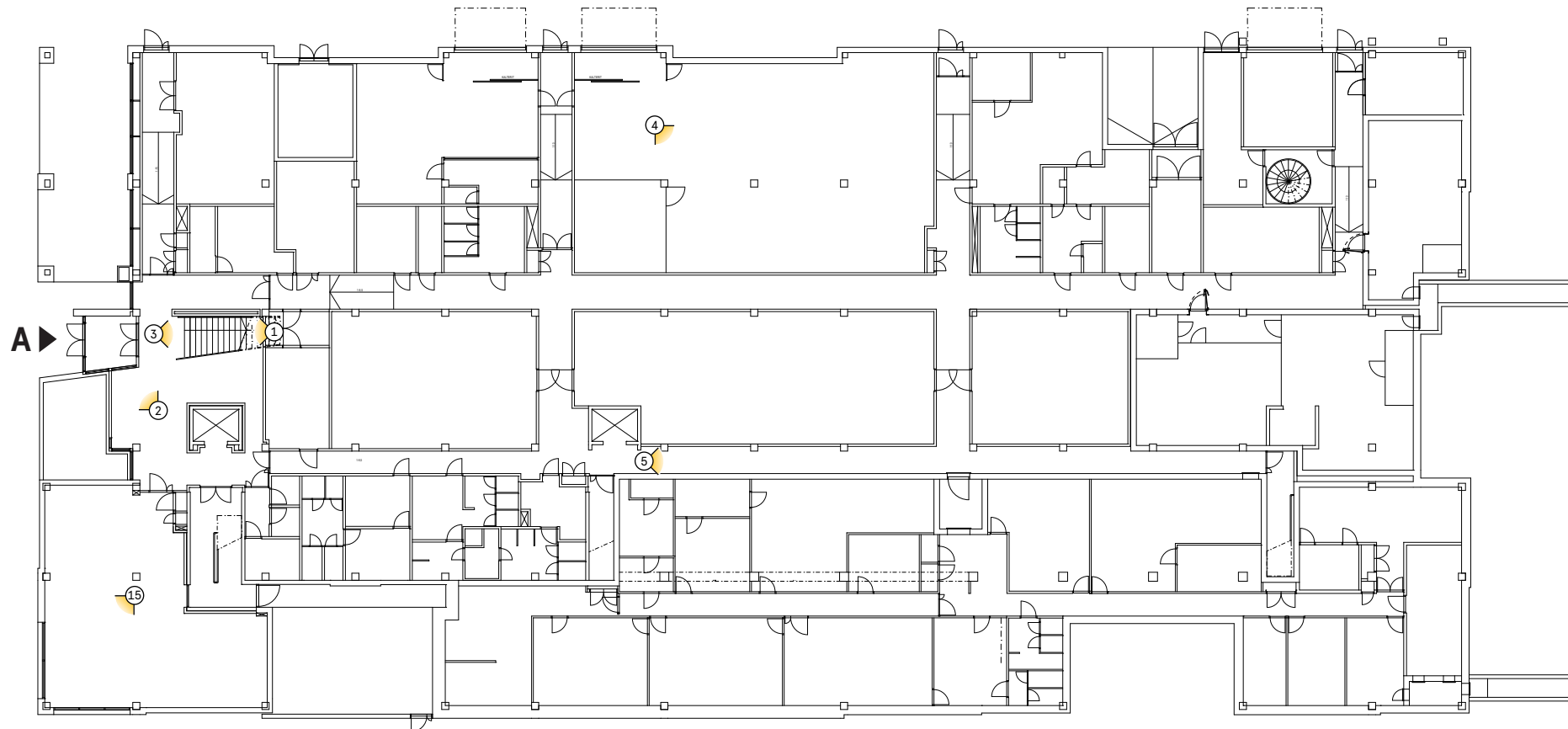
5. Nykytila

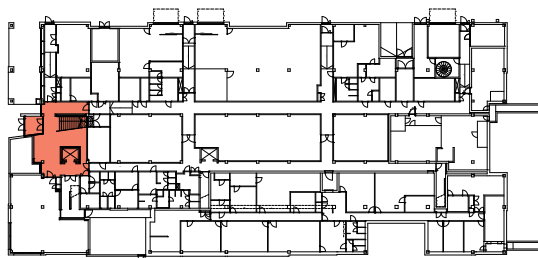
5.1 Sisätilat

Rakennuksessa on tehty nykytilan inventointi 28.-29.6.2022. Inventoinnissa on havainnointu nykytilannetta ja kiinnitetty huomiota säilyneisyyteen. Muutoksia on mahdollisuuksien mukaan ajoitettu. Rakennus on jaettu tilakokonaisuuksiin, ja jokaisessa kokonaisuudessa on havainnointu yleistä tilahahmoa, käyttöä, kattoa, lattiaa, seiniä, ikkunoita ja ovia. Inventoinnin tulokset on kirjattu tilakokonaisuuksina, ja kirjallisia havaintoja on täydennetty valokuvilla, joita on selitetty kuvatekstein. Valokuvauspaikat on merkitty pohjakaavioihin.

KELLARI

↓ Ensimmäisen kerroksen pohjakaaviossa on käytetty ajantasapiirustusta vuodelta 2014. Kaavioon on merkitty valokuvien ottopaikat ja A-sisäänkäynti. Piirustuksia on siistitty selkeyden vuoksi. Sillman Arkkitehtitoimisto Oy. Senaatti.

A-OSAN SISÄÄNKÄYNTIAULA KELLARIKERROKSESSA

TILANUMERO

003.1 (sisäänkäyntiaula), o82 (tuulikaappi)

YLEISKUVAUS

Aulaan on käynti katutasosta tuulikaapin kautta. Tuulikaapin edestä johtavat portaat atriumtilaan. Aula on kahden kerroksen korkea tila, ja ulkoseinän erkkeri jatkuu koko rakennuksen korkuisena. Tila on valoisa ja rakennus kiinnittyy akseliltaan kaupungintalon kanssa.

Pääsisäänkäyntiä on korostettu näyttävällä curtain wall-aiheella. Näyttävä teräspilareiden sarja on sijoitettu sitä kiertävän teräslasisen erkkerin sisäpuolelle tukemaan teräslasiseinää. Seinässä on huolellisesti muotoiltu viisto tuulikaappi, joka työntyy lasiseinän läpi. Myös ylemmissä kerroksissa parvekeaiheet työntyvät lasiseinästä. Pääsisäänkäynnin hierarkiaa on korostettu erityisillä materiaaleilla, kuten sininen mosaiikki tukimuurissa ja muotoilulla, josta esimerkkinä tuulikaapin katosaihe.

KÄYTTÖ

Verotoimiston sisäänkäynti Kirkkokadun puolelta

LATTIA

Lattia on verhottu 180x180 mm kokoisilla tiililaatoilla, jossa laatat on järjestetty 4 laatan ruutuihin siten, että ruutujen väliin jää leveät 3 cm saumat. Ruudun sisällä on 1 cm saumat. Tiililaatat on pintakäsitelty nestemäisellä vesivahalla 2-3 kertaa. Näin niiden pinnasta on saatu kiiltävä ja kestävä. Seinien ja laattalattioiden liittymäkohdissa ei ole listoja.

SEINÄT

Ulkoseinässä curtain wall -aiheen alla on valkoiseksi maalattua betoniseinää. Sisäänkäyntiaulassa esiintyy myös muurattu väliseinää, joissa on Lappilan tiilitehtaan punatiiltä juoksulimityksellä.

Verotoimiston sisäänkäyntiä ja atrium-tilaa erottaa tällainen tiilimuurattu seinä, joka jatkuu atrium-tilassa kaksinkertaisesti muurattuna kaiteena noin 70 cm korkeudessa. Kaiteen päällä kulkee muurattu tiililaatta, jonka päälle muurirunkoon tukeutuen on kiinnitetty kaiteen teräksinen korotusosa, jonka avulla kaide saavuttaa 90 cm korkeuden. Korotusosa koostuu 45 mm lakatusta pyöreästä koivukäsijohteesta ja tiilimuuraukseen kiinnitetystä terästolpista.

Portaan vieressä on muuriseinä, jonka pinta on rapattu ja maalattu. Muuriseinä erottaa aulatilan ja ensimmäisen kerroksen käytävän toisistaan, jossa se jatkuu käytävän osuudella kaksinkertaisesti muurattuna 70 cm korkeana kaiteena. Kaiteen päällä kulkee jälkeinpäin asennettu suojalasi, jonka huomiotta esittää kaupungin horisonttia. Suojalasin alla kulkee kiinnikekaista, joka tukeutuu muurattuun seinään sekä ulkoseinän puolella alkuperäiseen teräslasikaiteeseen.

KATTO

Tilassa on valkoinen peltiprofiilinen kattopinta, joka ei ole alaslaskettu kuten tilaa reunustavat käytäväosat. Siksi katon sylinterinmalliset valaisimet ovat asennettu pintaan. Peltiprofiilikatto päättyy ulkoseinän puolella peltilevyyn ja reunan pyörömuotoiluun. Palkin ja pellen alapinnat ovat samassa tasossa. Atrium tilassa aulan peltiprofiilikatto yhdistyy siististi teräslasiseinään.

OVET

Pääsisäänkäynnin ovi on alkuperäinen valkoiseksi maalattu teräspeltiovi, jossa on vaakasuuntaiset kasetoinnit ja pitkät rst-rivat. Sivukäytävien puolella aulaan liittyvissä huoneiden ovissa on teräskasettien välissä rst-listat.

IKKUNAT

Ulkoseinää kiertää teräslasi-ikkuna, joka alkaa 95 senttimetrin korkeudelta. Lasiosat ovat eristyslasia.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Ulkoseinällä on vapaasti seisovia pattereita. Talotekniikkaa integroitu.

MUUTA

Tilassa sijaitsee alkuperäinen Hissiteknikan hissikone vuodelta 1993, jonka hissikuilu on verhoiltu tiilellä.

Porras on yksisyöksyinen, jossa askellankut on kiinnitetty kaiteen teräksiseen reisipalkkiin. Askelmassa on teräksinen kaukalarakenne, joka on verhottu laatoilla. Laatat ovat Pukkilan sileäpintaisia, sintrattuja 147x147 mm Natura-laattoja. Niiden väri on 620, tiilenpunainen. Portaassa on yhdellä puolella teräsrakenteinen lasikaide ja toisella teräsrakenteinen rst-käsijohde, jotka ovat 900 mm korkeat. Johde on pyöreä rst-putki, ja päistään muotoiltu. Portaan yläpäässä käsijohteet eivät pääty heti, vaan ne on käännetty yhdistymään atriumin ja käytävän osuudella kulkevien muurattujen kaiteiden korotusosien pyöreisiin käsijohteisiin.

Tilassa on alkuperäisiä teräsputkihuonekaluja. Niitä on tuotu B-osan atriumin entisestä kahvilasta aulaan.

①

②

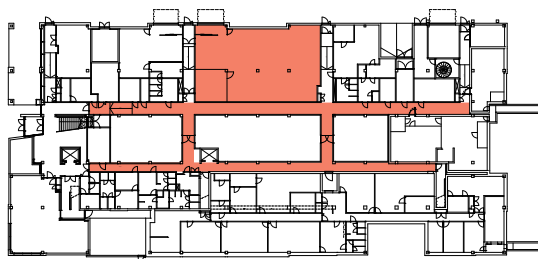
← Verotoimiston sisäänkäynnin tuulikaappi, joka työntyy curtain wall-julkisivuaiheen läpi. Alkuperäisiä putkirunkoisia odotuspenkkejä on säilytetty tilassa.

← A-osan sisäänkäynti yhdistyy portailla kellarikerroksesta suoraan atrium-tilaan.

③

← Näkymä A-osan atrium-tilaan. Hissin tiilimuuraus jatkuu myös kerroksia ja tiloja erottavassa seinäosassa, johon on kiinnitetty infonäyttö.

KELLARIN KÄYTÄVÄT JA KUNTOILUTILA

TILANUMERO

002.2 ja 068

YLEISKUVAUS

Kellarissa sijaitsee käytävät ja varasto, jota käytetään kuntoilutilana. Tilat ovat yli 3 metriä korkeita. Käytävät ovat väritykseltään vaaleita, ja kuntoilutila on maalattu värikkäämmäksi. Rakennuksen kantavat teräsbetonipilarit näkyvät käytävällä sekä kuntosalissa. Ne on maalattu salissa tumman harmaiksi ja käytävällä valkoisiksi.

KÄYTTÖ

Varastoa käytetään työntekijöiden kuntoilutilana. Käyttömuutos toteutettiin kun Kouvolan esikunnan sotilaspiiri lopetti toimintansa virastotalossa.

LATTIA

Kuntosalin lattiassa on kiiltävä harmaa pinnoite, jossa on mustia ja valkoisia hippuja. Käytävällä on sininen kiiltävä pinnoite, ja seinillä on sininen maalattu jalkalista.

→ Kellarikerroksen suuri kuntosali on tehty entiseen varastotilaan.

✎ Kellarikerroksen käytävä on säilynyt melko hyvin alkuperäisessä asussaan. Väliseinät on toteutettu osittain kevyinä ja tiilimuurattuina ja osittain paikalla valettuina betoniseinäinä.

SEINÄT

Seinät ovat puolen kiven seiiniä juoksulimityksellä. Ne on maalattu kuntosalin puolella vihreällä ja harmaalla, ja käytävällä valkoisella. Kuntosalin ulkoseinä on sileää sandwich-elementin pintaa. Käytävällä arkistohuoneen puoleinen seinä on muurattu kuten kuntosalissa, mutta koillinen seinä on paikallavalettua betoniseinä. Seinän takana on toimistoteknisiä erikoistiloja.

KATTO

Katossa näkyvät palkit ja niiden välissä ontelolaattapohja. Sen alapintaan on salissa kiinnitetty akustolevytyks.

OVET

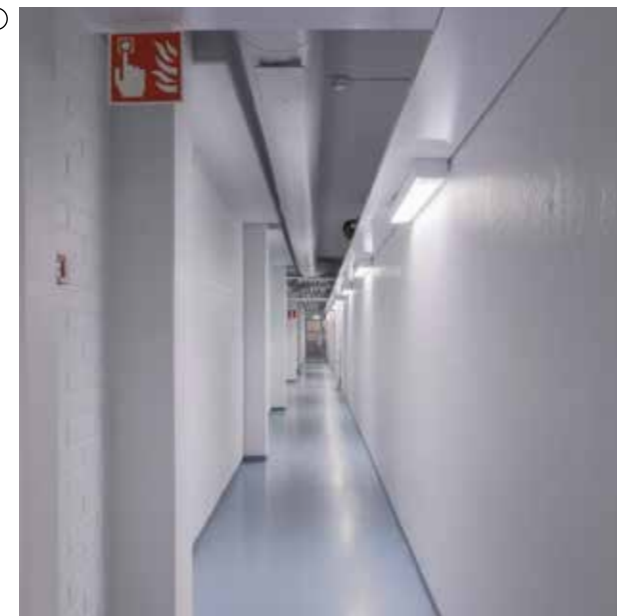
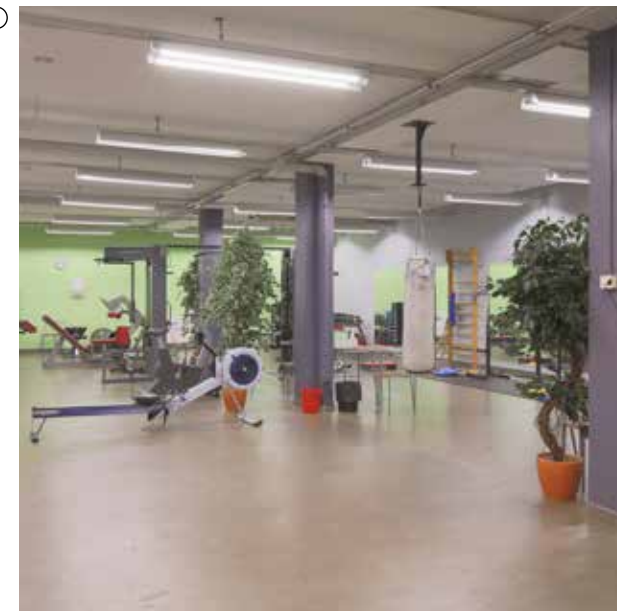
Kuntosalissa sijaitsee suuri alkuperäinen taitto-ovi, jonka leveys on noin neljä metriä. Ovien eteen on myöhemmin toteutettu liikutettava kalteriseinä.

IKKUNAT

Tiloissa ei ole ikkunoita.

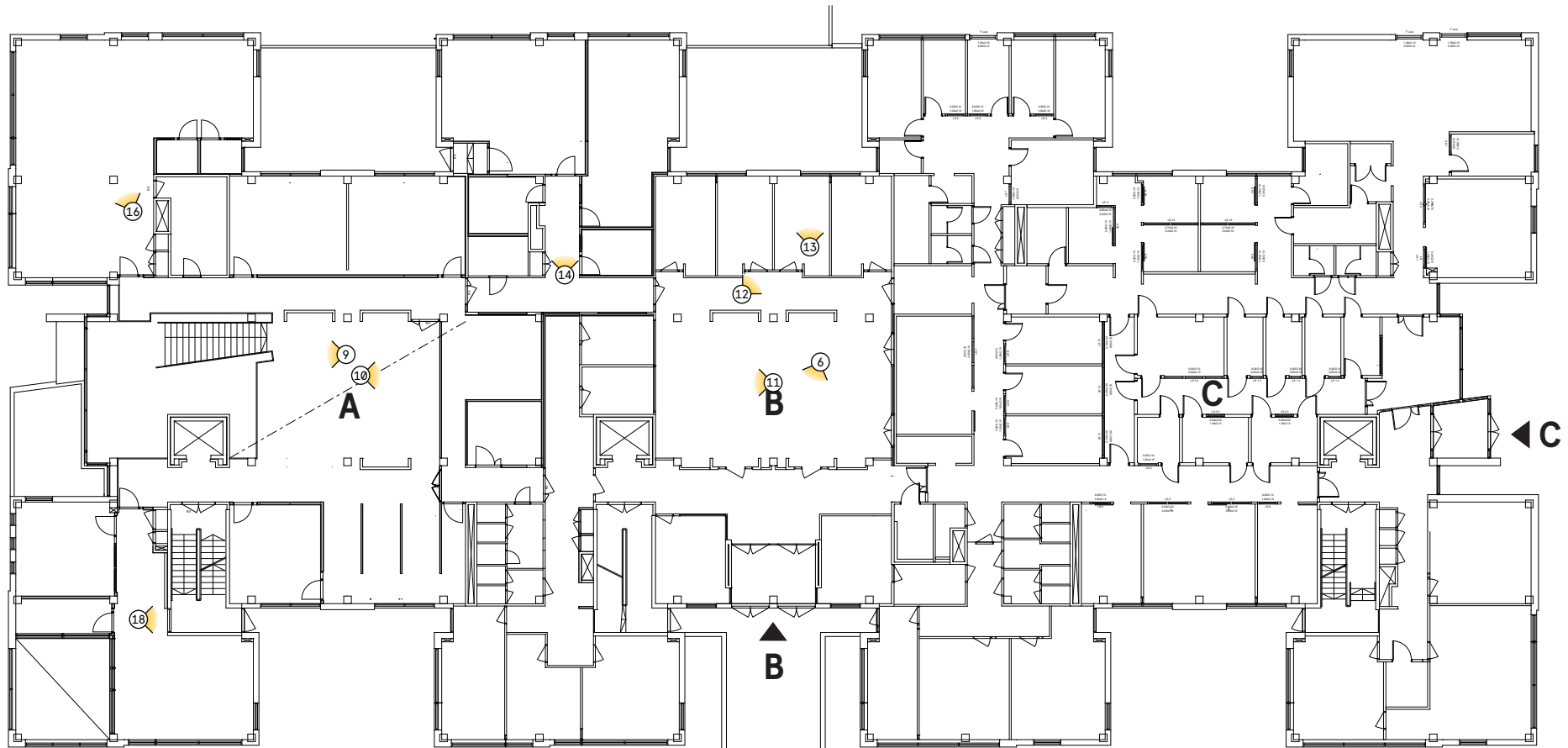
TEKNISET JÄRJESTELMÄT

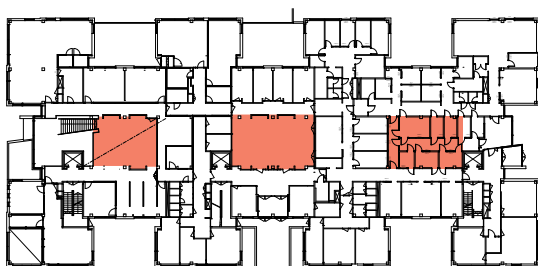
Käytävän katossa on kanavia ja kaapelihyllyjä jätetty näkyviin.

1. KERROS

↓ Ensimmäisen kerroksen pohjakaavioissa on käytetty ajantasapiirustusta vuodelta 2020. Kaavioon on merkitty valokuvien ottopaikat sekä B- ja C-sisääkäynnit. Piirustuksia on siistitty selkeyden vuoksi. Arkkitehtitoimisto Havas Rosberg Oy. Senaatti.

ATRIUMTILAT

TILAN NUMERO

189 (A-osa), 169 (B-osa) ja 107.2 (C-osa)

YLEISKUVAUS

Rakennuksessa on kolme atriumtilaa A-, B- ja C-atrium. Atrium on 3-kerroksinen lasikattoinen tila, jota reunustavat toimistokerrosten käytävät, jotka avautuvat tilaan loggioina. Avointa tilaa on rajattu luoteisen ja kaakon puolen umpiseinäosilla. C-atrium eroaa kahdesta muusta. Sen kaikki sivut ovat toisessa ja kolmannessa kerroksessa toteutettu teräslasiseinä.

Rakennuksen rakennetta on korostettu esiin jäävillä kuudella vaaleanharmaaksi maalatulla teräsbetonipilarilla. Tilassa on hyvin vahva materiaalisuuden tuntu; lattiassa on käytetty 180x180mm tiililaattaa. Vallitsevina materiaaleina tilassa on punatiili, teräsrakenteet ja maalattu betoni. ”Brise Soleil”, eli aurinkosuojat, on tuotu sisäpihalle näyttävillä teräskannakkeilla. Toisen ja kolmannen kerroksen käytävien teräslasikaiteet puisilla käsijohteilla ovat ilmeikkäitä. Kaarevan lasikaton ristikkokannakkeet ovat huolellisesti suunniteltuja. Seinäpinnat ovat huoliteltuja, ja detaljiikkaa on arkkitehtuurissa ja rakenne-elementeissä runsaasti.

Tilassa korostuvat sekä rakenteelliset että talotekniset järjestelmät, jotka on huolellisesti integroitu osaksi sisätilan arkkitehtuuria. Kontrastina edelliselle tilassa on käytetty

perinteistä tiilimuurausta ja tiililaattoja, joissa on vahva materiaalisuuden tuntu. Inhimillistä puolta korostavat istutuslaatikot. Kukkalaatikoiden pyöröputkien väliset vaijerit on lisätty köynnöskasveja varten myöhemmin.

Pohjoisimman eli C-osan atriumtilaa on muutettu vuonna 2014, jolloin ensimmäisessä kerroksessa sinne lisättiin toimistokonttorit. Atriumtilan alkuperäiset kukkalaatikot ja teräslasiseinien sälekaihtimet on poistettu. Teräslasiseinien huoltoa on parannettu uusien toisen ja kolmannen kerroksen huoltotasojen myötä. Keskimmäisessä atriumtilassa 1. kerroksen tasossa näkyviin jäävien välipohjien päätelaitteiden päät on verhoiltu reikäpellillä myöhemmin. Tällaista verhoilua ei ole toteutettu muissa atriumtiloissa.

KÄYTTÖ

A-atriumia 189 käytetään verotoimiston asiakaspalvelutilana, B-atriumia 169 aulatilana ja C-atriumia toimistotiloina.

LATTIA

Lattia on verhottu 180x180 mm kokoisilla tiililaatoilla, jossa tiililaatat on järjestetty neljän laatan ruutuihin siten, että ruutujen väliin jää leveät 3 cm saumat. Ruudun sisällä on 1 cm saumat. Tiililaatat on pintakäsitelty nestemäisellä vesivahalla.

Tilaa reunustavalla käytäväosiolla on alkuperäinen Upofloor DLW Colorette linoleum matto, jossa on tummemman sinisiä ja oransseja hippusia. Maton paksuus on 3,2 mm ja väri 131-120 sinertävänharmaa.

SEINÄT

Tarkastellun B-osan atriumin 169 umpinaisilla seinustoilla on muurattua tiiliseinää ja siniharmaiksi maalattuja teräslasiseiniä. Molemmat seinätyypit jatkuvat kattoon asti. Luoteinen seinä on yhtenäinen teräslasiseinä, ja kaakon seinä jakautuu tiilimuurattuun ja teräslasiseinään. Teräslasiseinissä välipohjien kohdille osuvat lasiruudut on korvattu perforoidulla teräslevypinnalla, ja teräsrungossa on kiinnikkeitä koko lasiseinän peittäville sälekaihtimille.

Atriumtilan 169 ensimmäisessä kerroksessa on koillisella sivulla lisätty teräslasiseinä, jota jakaa teräsbetonipilarit ja noin 190 cm korkeat tiilimuuratut seinäkkeet. Teräslasiseinä on rakennettu ennen vuotta 2005, ja se ilmenee ensimmäisen kerran vuoden 2005 näyttelytilan muutoksen lupapiirustuksissa. Alkuperäisten tiilimuurattujen seinäkkeiden päällä kulkee tiililaatta.

Välipohjien ja yläpohjien kohdalla on maalattu hopeamaalilla teräspellitys, johon liittyy teräspellitettyjä kukkaruukkuja ja lasikaiteet koristeellisine terästolppineen toisessa ja kolmannessa kerroksessa. Kukkalaatikoiden pintaan on asennettu pyöröputket. Alakaton osuudella on vaaleaksi maalattu pinta, joka on päätetty pyörömuotoon.

Atriumin toisen ja kolmannen kerroksen käytävien tiloja rajaavat seinät on käsitelty käytävän tilan kohdalla.

KATTO

Tilan katto koostuu laajasta teräsrakenteisesta valoikkunasta, ks. Ikkunat.

OVET

Ensimmäisen kerroksen atriumtilaan 169 on lisätty teräslasiovia kolme kappaletta. Koillisella on oletettavasti kolme vanhaa säilynyttä teräslasiovia.

IKKUNAT

Tilan katossa on kaareva teräslasikatto, jonka vetovaijerit ja ristikkorakenteet on jätetty näkyviin. Teräsrunkorakenteet ovat maalatut ja sirot. Lasiosat kiinnittyvät kaarevaan teräsrunkoon murtokaarirakenteena. Lasitus on kolmilasinen umpiolasielementti, jossa ulkotilan lasi on läpivärjättyä vihreää Parsol-lasia, ja sisäpuolen lasi laminoitua. Kattoikkunan kulmiin on rakennettu neljä savunpoistoluukku lasielementtien horisontaaleihin osiin.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Tekniset järjestelmät on integroitu osaksi arkkitehtuuria, mm. talotekniikkaa on tuotu välipohjien alle. Tilan valaistuksesta on huolehdittu pilareihin suunniteltujen metallirakenteiden sylinteri- ja kupuvalaisimien avulla.

→ B-osan atriumin yllä olevan kaarevan lasikaton detaljiikkaa. Kuvassa näkyy katon suoran osan päissä sijaitsevat savunpoistoluukut. Lasikatto ja sen rakenteet ovat alkuperäiset.

→ B-osan atrium, ensimmäisen kerroksen siniset teräslasiseinät ja niiden päällä näkyvä pyörömuotoinen reikäpelti on lisätty jälkeenpäin.

→ C-osan atriumtila on ensimmäisen kerroksen osalta muutettu toimistoiksi, ja toiseen ja kolmanteen kerrokseen on lisätty teräslasiseinien huoltotasot.

9

11

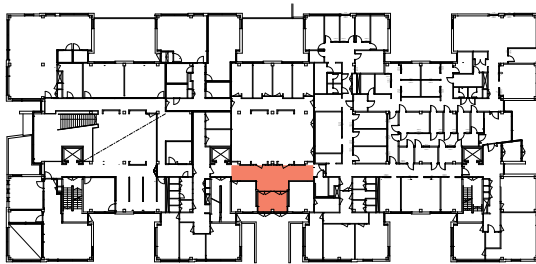
←← A-osan atriumtilasta on avoin näköyhteys verotoimiston sisäänkäyntiaulaan eli A-ovelle. Tiiliverhoiltu hissikuilu näkyy kuvassa vasemmalla. Verotoimiston toimistot on keskitetty 1. kerrokseen.

← B-osan atriumia rajaa muurattu hissikuilu sekä sen viereinen teräslasiseinä. Lasiseinä ja sen sälekaihtimet sekä pilarien valonheittimet ovat alkuperäiset. Tila on säilynyt hyvin alkuperäisessä asussaan.

←← A-osan atrium, jota käytetään Verotoimiston odotustilana. Tilaa on rajattu uusilla välivilla ja väliseinillä, jotka on lisätty kun verohallinnon tilankäyttöä tiivistettiin arviolta vuonna 2019. Valkoinen maali erottaa uusia rakenteita vanhasta.

10

B-OSAN SISÄÄNKÄYNTIAULA

TILANUMERO

123

YLEISKUVAUS

Laivurinkadulta tultaessa sisään virastotaloon, ei sisäänkäynnissä ole varsinaista aulaa. Käynti tapahtuu tuulikaapista suoraan ensimmäisen kerroksen käytävälle. Sisäänkäyntiovien molemmilla puolilla on myös sekundääriset sisäänkäyntireitit porrashuoneeseen sekä Työ- ja elinkeinotoimiston tiloihin. Jälkimmäinen on vuonna 2012 toteutettu muutos. B-osan sisäänkäynti ei ole esteetön, vaan oville johtaa viiden askelman portaat katutasolta.

KÄYTTÖ

Virastotalon Laivurinkadun puoleinen sisäänkäynti.

LATTIA

Lattia jatkuu atriumista tuulikaappiin asti 180x180 tiililaattana. Saumat on toteutettu samoin 0,5 cm ja 3 cm leveinä.

SEINÄT

Tuulikaapin ja sen viereisten vaate- ja puhelinkeskustilojen välissä sijaitsee alkuperäiset muuratut tiiliseinät ja teräslasiseinät. Tuulikaapin ulkoseinä on verhoiltu vaakasuuntaisilla peltikaseteilla, joiden joka toinen sauma osuu viereisten teräsikkunoiden vaakakarmien kanssa samalle kohdalle. Seinä yhdistyy visuaalisesti siististi viereisten tilojen teräsikkunoihin.

KATTO

Sisäänkäynnin kohdalla on toteutettu visuaalisesti käytävään jatkuva alakatto, johon on upotettu sylinterinmuotoisia valaisimia.

OVET

Tuulikaapin ulko- ja sisäseinällä käytävän kohdalla sijaitsee yhteensä neljä ovea pareittain molemmissa päissä. Ovet ovat valkoiseksi maalattuja teräspeltiovia, jossa on vaakasuuntaiset kasetoinnit ja pitkät rst-rivat. Käytävän puolella ovet on sovitettu alkuperäiseen teräslasiseinään niin, että ovien väliin ja yläosaan jää lasiaukot.

IKKUNAT

Tilassa ei ole ikkunoita.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Teknisiä järjestelmiä on integroitu osaksi arkkitehtuuria. Tilan patterit ovat malliltaan vapaasti seisovat.

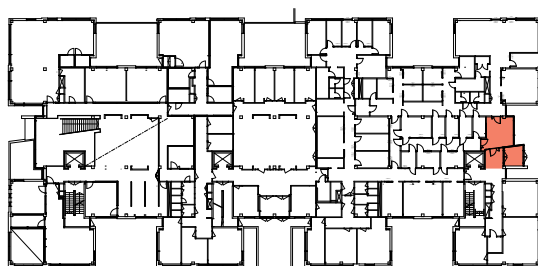
MUUTA

Ulko-ovien välissä sijaitseva pilari on verhottu sinivihreällä kaakelilla, kuten A- ja C-osien tuulikaappien viereiset tukimuurit.

↓ Kuvassa B-osan sisäänkäynti ulkoa päin kuvattuna. Ulko-ovet ovat alkuperäiset. Julkisivua on muutettu lisäämällä kuvan oikealla näkyvään seinäsyvennykseen uusi ovi ja katos. Sisäänkäyntiaula on kuvattu myös B-osan atrium-tilan valokuvassa numero 6.

1

C-OSAN SISÄÄNKÄYNTIAULA

TILANUMERO

106.2 ja 107.1

YLEISKUVAUS

C-osan sisäänkäynnin tuulikaappi ja teräslasinen curtain wall-seinä on samanlainen kuin A-osan päässä. Edellisestä poiketen C-osaan käydään sisään ensimmäiseen kerrokseen, joten sisääntuloaula ei ole korkea tilaa. Aulaa on muutettu vuoden 2014 toimistomuutoksessa niin, että sisäänkäynnin ja atriumtilan välinen kabinetti on purettu ja sen tilalle on rakennettu infotiski.

KÄYTTÖ

Laivurinkadun puoleinen sisäänkäynti.

LATTIA

Sisäänkäyntiaulan lattia on muutettu 180x180 tiililaatasta suureksi kivirakenteiseksi lattialaataksi juoksulimityksellä. Vaihto toteutettiin vuoden 2014 muutoksen yhteydessä.

→ C-osan sisäänkäyntikatos ja sen viereinen uusi esteetön sisäänkäyntiovi. Vuoden 2015 pihan korjauksessa betonilaatoitusta on kunnostettu. Laatat yhdistyvät tuulikaapin alkuperäisiin Peltitarvike Oy jalanpyyheritilöihin. Tuulikaapin katon syöksytorvet on uusittu.

SEINÄT

Sisäänkäynnin ensimmäiseen kerrokseen on toteutettu uusia kevyitä levy- ja teräslasiseiniä. Entisen kabinetin paikalle on toteutettu infopiste, jonka asiakaspalvelutiskin seinäosa on toteutettu lasiseinä. Hissikuilussa on tiiliverhoiltu seinä, jossa on punatiiltä juoksulimityksellä.

OVET

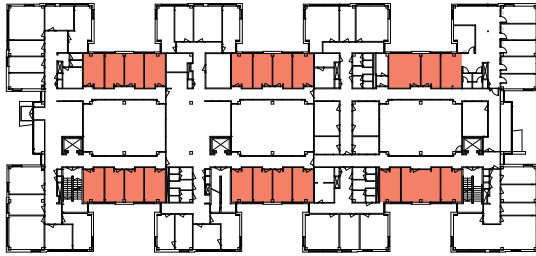
Tuulikaapin ovet ovat alkuperäiset valkoiseksi maalatut teräspeltiovet, joissa on vaakasuuntaiset kasetoinnit ja pitkät rst-rivat.

IKKUNAT

Ulkoseinää kiertää korkea teräslasi-ikkuna, jonka teräsosat on maalattu sisäpuolelta siniseksi. Lasiosat ovat eristyslasiä.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Seinillä alkuperäiset vapaasti seisovat patterit on säilytetty, vaikka aulatilaa lattiarakenteita on muutettu.

KÄYTÄVIEN TOIMISTOHUONEET 1.-3.KRS

TILANUMERO

171

YLEISKUVAUS

Tilaa noppamaisten solujen väleissä käytävien varrella on alkuperäisissä suunnitelmissa hyödynnetty toimistohuoneina. Nämä toimistohuoneet ovat melko kattavasti säilyneet alkuperäisessä asussaan läpi rakennuksen. Poikkeuksena tästä on ensimmäisen kerroksen C-osan käytävien toimistot, jossa niiden pintoja ja seinälinjoja on muutettu vuoden 2014 tilamuutoksen myötä.

KÄYTTÖ

Tilaa käytetään toimistohuoneena, nykyisin se on tyhjänä.

LATTIA

Siniharmaa linoleum-matto jatkuu käytävältä toimistohuoneeseen samana. Myös jalkalistat ovat samat puiset 33x18 mm.

SEINÄT

Ulkoseinällä on valkoiseksi maalattua sandwich-elementin sisäpintaa. Väliseinät ovat alkuperäiset valkoiseksi maalatut levyseinät. Seiniä on syvennetty sisäänkäyntien kohdalla siten, että kussakin toimistossa on oven vieressä kaappisyvennys. Tämän seinän yläosassa on nauhamainen valoaukko, joka luo tilaan avaruutta. Toimistojen välisessä seinässä on alkuperäinen lasiaukko ulkoseinän ja väliseinän liitoksessa.

KATTO

Toimiston katto on paljas ontelolaatan alapinta, joka on maalattu valkoiseksi. Ontelolaatan saumat ovat näkyvissä.

OVET

Käytävän puoleiset puurakenteiset lasiovet ovat todennäköisesti alkuperäiset. Ylemmissä kerroksissa toimistojen sisäänkäyntiovet ovat koivuviilupintaisia ja lakattuja laakaovia. Tilojen 170 ja 171 välillä on ovi, jota ei esiinny pohjapiirustuksissa. Ei ole varmaa onko väliovi alkuperäinen vai myöhemmin lisätty. Ovi on koivuviilupintainen ja lakattu laakaovi. Sen yläosassa on lasiaukko. Karmit ovat lakattua mäntyä.

IKKUNAT

Tilojen ikkunat ovat uusittuja Lammin puualumiini-ikkunoita. Ikkunoihin kuuluu tuuletusluukku, joka on ulkopuolelta verhoiltu rei'itetyllä peltilevyllä. Alkuperäiset ikkunapenkit on säilytetty. Ne ovat lakattua koivuiliimapuuta, ja niihin kuuluu ritilävyöhyke. Ikkunapenkit jatkuvat seinällä yhtenäisinä.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Ulkoseinällä on sähkökouru ja ikkunan alla seinäkiinnitteinen patteri. Ulkoseinän kohdalla on myös toteutettu alakattokotelo talotekniikkaa varten. Kotelon reuna on päätetty pyörömuotoon kuten käytävien alakatot, joten se on todennäköisesti alkuperäinen. Tilassa on kaksi pitkänmallista katosta ripustettua toimistovalaisinta, ne ovat todennäköisesti alkuperäiset.

MUUTA

Tilan seinällä on alkuperäinen Sovella-järjestelmä ja koivureunaiset laminaattihyllyt.

12

↑ Ensimmäisen kerroksen käytävän varrella sijaitseva toimisto, jonka huonenumero on 171. Tila on säilynyt hyvin alkuperäisessä kunnossa ja seinillä on alkuperäiset Sovella hyllyt. Toimistojen väliin on toteutettu lasi-ikkunallinen väliovi viereiseen toimistotilaan 170. Ikkuna on uusittu.

13

↑ B-osan atrium-tilaa reunustava käytävänosa, ja sen varrella sijaitsevat keskitoimistot. Puulasiovet on sijoitettu seinäsyvennyksiin. Ovet on todennäköisesti uusittu, muuten väliseinärakenne on alkuperäinen. Valoa tuodaan tiloihin ylänauhaikkunoilla. Ylemmissä toimistokerroksissa sisäänkäyntiovet ovat viilupintaisia laakaovia.

NOPPAMAISET TOIMISTOSOLUT 1.-3.KRS

TILATYYPPI

Noppamaiset toimistosolut

TILANUMERO

104.3 käytävä, 008 neuvottelutila ja 186 työtila

YLEISKUVAUS

Noppamaiset toimistosolut ovat arkkitehti Löfströmin keskeisiä suunnitteluvyöhykkeitä. Jokaisen kerroksen solut koostuivat alkuperäisesti 14 hengen muunneltavista toimistoyksiköistä, joiden keskelle jäi yhteiskäyttöistä työtilaa.

Muutoskaavioista selviää, mitä noppasoluja on muutettu eniten. Kuitenkin verotoimiston ensimmäisessä kerroksessa sekä virastotalon C-osan luoteiskulman nopan kaikissa kerroksissa muutoksia on tehty suuresti. Esimerkiksi toimistotilan 186 väliseinät on purettu ja lähes kaikki pinnat uusittu.

KÄYTTÖ

Tiloja käytetään verotoimiston työtiloina.

LATTIA

Lattiapinnat on uusittu. Työtilassa 186 ja käytävällä 104.3 lattia on palamattoa, kellarikerroksen neuvottelutilassa 008 on valkolakattu puulattia. Jalkalistat ovat lakattua puuta.

SEINÄT

Alkuperäisiä väliseiniä on poistettu, ja uusia levyrakenteisia seiniä lisätty. Ulkoseinä on sandwich-elementti, jonka sisäpinta on maalattu valkoiseksi.

KATTO

Tilojen alakatot on uusittu. Toimistoissa ja käytävillä on levykatto.

OVET

Tilojen väliovia on uusittu, ne ovat puulasirakenteiset.

IKKUNAT

Tilojen puuikkunat ovat vuonna 2014 uusittuja Lammin puualumiini-ikkunoita. Sisempi puite on valkolakattua mäntyä (punahonkaa) ja siinä on lämpölaselementti. Ulompi ikkuna on valkoiseksi maalattu alumiini-ikkuna. Myös ikkunoiden vuorilistat ovat valkolakattua mäntyä. Alkuperäiset ikkunapenkit on säilytetty. Ne ovat lakattua koivuliimapuuta, ja niihin kuuluu ritilävyöhyke. Ikkunapenkit kiertävät ulkoseinillä yhtenäisinä.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Alakaton levyjakoon on sovitettu levymäisiä toimistovalaisimia ja ilmanvaihdon päätelaitteita.

↓ A-osan kahvioon ja noppasoluun pääkäytävältä johtava välikäytävä 104.3, jonka varrella sijaitsee toimistohuoneita. Tilan alkuperäinen suunnittelumallina on ollut 14 henkilön työsolu, jonka työpisteet voivat olla suljettuja tai avonaista maisemaa.

→ A-osan kellarin kulmasolu 008, jonka päälle on vuonna 2005 toteutettu uusi välipohja. Tilan nurkkaan on jätetty kahden kerroksen korkea valokuilu, jossa on alkuperäiset teräslasiseinät. Solussa on neuvottelu- ja toimistotiloja.

→ A-osan ensimmäisen kerroksen kulmasolu, jonka tilanumero on 186. Verotoimiston työtilaa on muutettu toimistohuoneista avokonttoriksi arviolta vuonna 2020. Solun alkuperäinen käyttäjämäärä on kuitenkin säilynyt samana; 14 työntekijää.

14

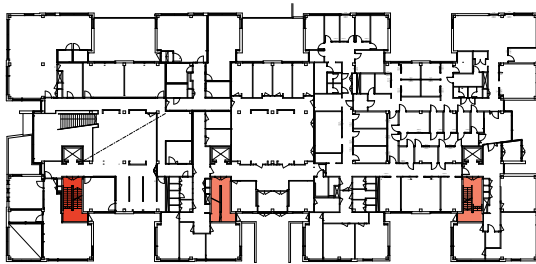

15

16

PORRASHUONEET

TILANUMERO

003.1

YLEISKUVAUS

Porrashuone on säilynyt alkuperäisessä asussaan. Tilan teräsbetonisissa elementtiportaissa on hiotusta mosaiikkibetonista tehdyt askelmat, joiden etureunat on valettu L-muotoon piilottaen askelman ja portaan betonirungon sauman. Porrasaskelmat ovat syöksyjen kohdalla hieman irti seinistä asennusvaran takia. Kaiteet on kiinnitetty siniseksi maalatuilla terästolpilla portaiden betonipohjiin sivusta kiinni. Nämä tolpat on toteutettu 50 mm pyöröteräspuutkesta. Halkaisijaltaan 35 mm teräspuutkinen käsijohde kulkee kaiteessa eheänä kaikkien kerrosten läpi, ja se on maalattu myös siniseksi. Kaiteiden suojalevyt ovat harmaaksi maalattua metalliverkkoa, joiden reunoissa kulkee teräskehukset. Seinään kiinnitetty toisen puolen käsijohde päättyy tasanteiden päätyseinään. Ulkoikkunoiden kohdalla seinän johde päättyy portaan alatasanteelle.

KÄYTTÖ

Porrashuone on pääreitti virastotalon A-osan ylempiin kerroksiin.

LATTIA

Portaiden mosaiikkibetoniaskelmat yhdistyvät saumalaastilla porrastasanteissa laatoitukseen. Laatat ovat Pukkilan Natura-mallisia mattapintaisia 147x147 laattoja. Niiden tyyppi on porcellanato. Lattiat ovat listattomia. Porrastasanteiden välipohjien betoniset päädyt on viistetty reunoistaan.

SEINÄT

Porrashuoneen seinät ovat paikalla valetut sileäpintaiset betoniseinät. Seinät on maalattu alaosaltaan vaaleanharmaiksi, ja käsijohdeen korkeudesta ylöspäin seinä on valkoiseksi maalattu. Porrassyöksyjen välisillä lepotasoilla ulkoikkunoiden vastaisella puolella on teräslasiseinä, josta on näköyhteys virastotalon sisätilallisiin käytäviin. Teräslasiseinä on koko rakennuksen korkuinen. Porrastasanteet on jätetty irti teräslasiseinästä, ja niillä kohdilla on lasiseinän eteen lisätty metalliverkkokaide.

KATTO

Porrashuoneen katto on valkeanharmaaksi maalattua betonia. Kerrosten sisäänkäyntitasoilla ja lepotasoilla betonipinta on verhoiltu valkoisella peltikasetilla.

OVET

Porrashuoneen jokaisella kerrostasanteella sijaitsee paloneristävät teräslasiset pariovet. Ne on maalattu siniharmaaksi. Porraskäytävästä johtaa ulos Laivurinkadulle myös valkoiseksi maalattu teräslasiovi. Ovi sijaitsee kellarin ja ensimmäisen kerroksen välisellä porrastasanteella, ja sen leveys on sovitettu porrashuoneen ikkunan syvennykseen.

IKKUNAT

Porrashuoneessa sijaitsee koillisella puolella korkea ulkoikkuna, joka kulkee ensimmäisestä kerroksesta kolmannen kerroksen kattoon asti tuoden valoa kaikkiin porrashuoneen kerroksiin. Porrashuoneen ikkuna alkaa ulko-oven yläkarmista muodostaen yhtenäisen nauhamaisen julkisivuaiheen. Porrastasanteet ja niiden rakenteet on jätetty irti ikkunasta. Tasanteilla on metallinen ritiläkaide ikkunan kohdalla (kuten porraskaide mutta ilman käsijohdetta tai pilareita).

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Porrashuoneen valaisimet on sijoitettu seinälle pinta-asenteisesti, mutta seinien sähkötekniikan johdot on roilottu seinien sisälle.

17

18

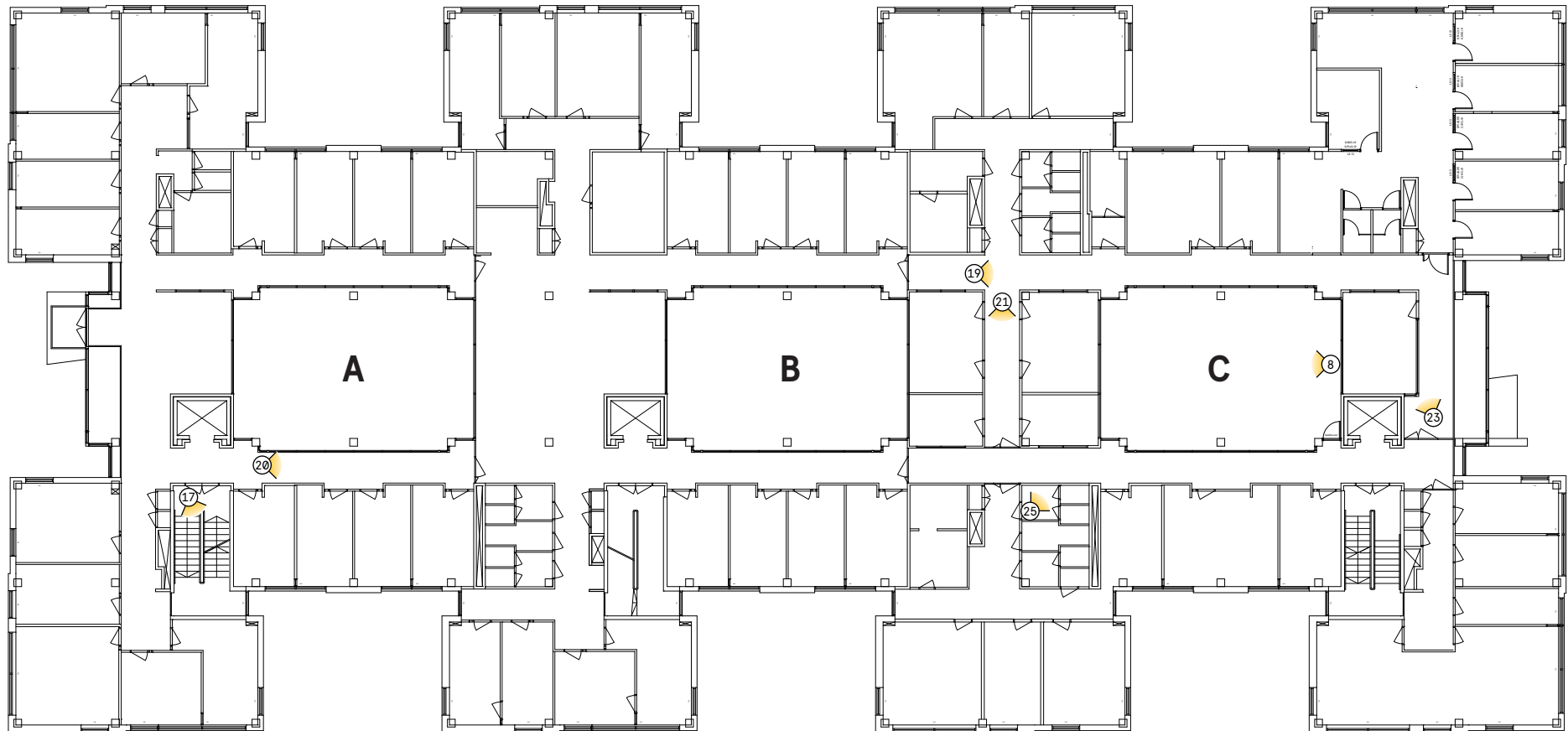

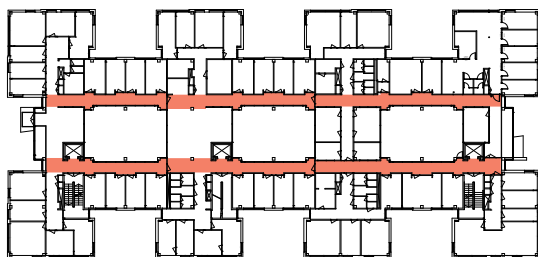
← A-osan porrashuone toisesta kerroksesta kuvattuna. Porrashuone on säilynyt alkuperäisessä asussaan.

← A-osan porrashuone ensimmäisen kerroksen toimistokäytävältä kuvattuna. Porrashuoneesta on kulku Laivurinkadulle.

2. KERROS

↓ Toisen kerroksen pohjakaaviossa on käytetty ajantasapiirustusta vuodelta 2015. Kaavioon on merkitty valokuvien ottopaikat. Piirustusta on siistitty selkeyden vuoksi. Arkkitehtitoimisto Havas Rosberg Oy. Senaatti.

KÄYTÄVÄT 1.-3.KRS

TILANUMERO

Käytävä 101.0, 201.1 ja 301.1

YLEISKUVAUS

Käytävät ovat valoisa, ja ne avautuvat osittain korkeaan atriumtilaan. Käytävät sijaitsevat rakennuksen pitkän massan linjassa keskeisten atriumien koillis- ja lounaispuolella. Käytävät päättyvät ensimmäisessä kerroksessa A- ja B-atriumien sisäänkäyntiauloihin ja ylemmissä kerroksissa näiden aulojen korkeaan kuilutilaan.

KÄYTTÖ

Käytävät ovat koko virastotalon käyttäjien ja toimijoiden pääkulkureitit A-, B- ja C-osien välillä.

LATTIA

Lattialla on alkuperäinen Upofloor DLW Colorett linoleum matto (rakennusselitys 1992), jossa on tummemman sinisiä ja oransseja hippusia. Maton paksuus on 3,2 mm ja väri 131-120 sinertävänharmaa. Lattiaa rajaavilla seinillä on puiset 33x12 mm jalkalistat. Niiden materiaali on mäntyä ja pinta höylätty ja kuullotettu. Atriumien kohdalla lattiamaton reunat on peitetty metallisilla kulmalistoilla, ja niiden päällä kulkee lisäksi teräslatta. Verotoimiston aulan kohdalla käytävän lattia jää tukipilarin syvyyden verran irti curtain wall-aiheesta. Tässäkin mattolattian reunat on päätetty kulmalistoilla.

SEINÄT

Käytävän toimistonpuoleiset seinät ovat osittain kevytrakenteisia kipsiväliseiniä ja osittain muurattuja tiiliseiniä. Kevyitä väliseiniä on avoimien atrium tilojen kohdalla sisennetty kulkuliikenteen tieltä.

KATTO

Käytävän päätyosissa katto yhdistyy Verotoimiston aulutilaan. Katto muuttuu hissin ja porrashuoneen jälkeen yhtenäiseksi valkoiseksi maalatuksi kipsialakatoksi, jossa on vaaleita pareittain rytmittyviä akustiikkalevytyksiä. Atriumin korkeassa osassa alakaton reuna on päätetty pyörömuotoon. Valaisimet on upotettu alakattoon.

OVET

Atriumin kohdalla 1.kerroksessa käytävän ovet ovat Korsu Oy Raahen 28dB puulasiovet. Niiden karmit ovat mäntyä ja lasioven kehykset koivua. Toisessa ja kolmannessa kerroksessa ovet ovat puisia umpioivia. Kaikissa kerroksissa atrium tilojen kohdalla ovet on sijoitettu syvennyksiin, ja seinän yläosassa on suora lasi-ikkunanauha. Käytävän pitkää osaa jakaa palo-osastoivat teräslasiovet.

IKKUNAT

Käytävillä toimistojen ovien yläpuolella on lasi-ikkunoita, joiden yläkarmi on upotettu kipsialakaton tasoon siististi. Kattopinta jatkuu luokkatiloihin samassa korossa. Pitkien käytävien päädyt rajautuvat curtain wall-aiheeseen.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Tekniset järjestelmät on integroitu osaksi arkkitehtuuria, esimerkiksi talotekniikkaa on tuotu välipohjien alakattoon. Upotettuja sylinterinmallisia valaisimia on asennettu linjaan toimistoseinien viereen jokaisen sisäänkäyntioven kohdalle. Akustiikkalevyjen väleissä on myös välipohjien ulkoreunassa uppovalaisimia. Suljetuilla käytävän osilla alakattoon on upotettu pitkänmallisia valaisimia.

MUUTA

Käytävän kaikki kaiteet ovat teräslasirakenteiset, joissa lasiset suojalevyt on laminoitu. Atriumien kohdalla lasikaiteet kiinnittyvät koristeellisilla terästolpilla käytävän välipohjan teräspellitettyyn reunaan. Kaiteessa on näissä 225 mm leveä puinen liimakoivusta muotoiltu käsijohde. Päädyssä curtain wall -aiheen kohdalla, atriumin kulmien erkereissä sekä muualla suojakaiteena on käytetty maalattuja teräslasikaiteita. Niissä käsijohde on pyöreä halkaisijaltaan 45 mm lakattua koivua, jonka sisällä on vahvikkeena teräslatta.

19

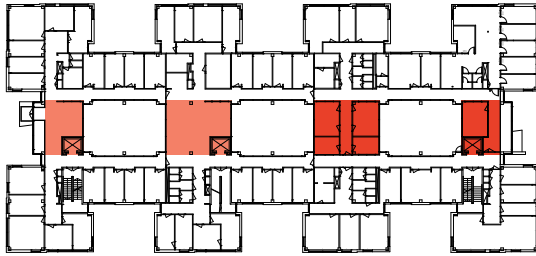

↑ Toisen kerroksen C-osan 202.1 käytävä kuvattuna Vuorikadun päädyn suuntaan. Poikkikäytävien toimistojen kohdalla käytävän alakattoon on upotettu pitkänmallisia valaisimia.

20

↑ Toisen kerroksen käytävä numero 201.1 A-osan avonaisen atriumin kohdalla. Käytävässä on hyvin säilyneet alkuperäiset puulasikaiteet, lattiamatto, alakatto sekä väliseinät laakaovineen.

POIKKIKÄYTÄVIEN TOIMISTOT 1. -3.KRS

TILANUMERO

305, 205.2, 206.2 ja 306.2

YLEISKUVAUS

Virastotalon pitkien käytävien sekä atriumtilojen väliin on syntynyt toimistovyöhykkeitä poikkikäytävien yhteyteen. Niistä on näköyhteys korkeisiin atriumtiloihin, joten toimistotilat saavat valoa atriumien lasikattojen kautta, vaikka tilat sijaitsevat keskellä rakennusmassaa. Toimistotiloissa on puulasiseinät, ja ne ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan. Näihin poikkikäytävien vyöhykkeisiin on suunniteltu myös rakennuksen hissit. Hissit kulkevat kellarista kolmanteen kerrokseen asti. Vaikka yleisesti rakennuksessa rakenteet on jätetty näkyviin, tiiliverhoilu hissikuilu poikkeaa tästä. Tiilipinta luo kontrastia atriumien ja poikkikäytävien toimistojen välisille teräslasiseinille. Hissit ovat säilyneet hyvin alkuperäisessä asussaan.

KÄYTTÖ

Poikkikäytävien huoneet ovat toimisto- ja neuvottelukäytössä.

LATTIA

Poikkikäytävien ja niiden varrella sijaitsevien toimistohuoneiden lattiat ovat samaa siniharmaata linoleum-mattoja kuin pitkillä käytävillä. Seinillä kiertää puiset 33x18 mm jalkalistat. Ulkoseinien kuilujen kohdalla matot on päätetty kulmateräkkeen.

SEINÄT

Hissikuilussa on tiiliverhoilu seinä, jossa on punatiiltä juoksulimityksellä. Toisessa ja kolmannessa kerroksessa hissien vieressä sijaitsee alkuperäiset vastaanotto- ja toimistohuoneet 244 ja 344, joiden väliseinä on alkuperäinen puulasirunkoinen. Puurunko on mäntyä. Samanlaista väliseinätyyppiä esiintyy rakennuksen keskellä poikkikäytävien varrella. Väliseinien alaosat ovat levyverhoiluja, ja yläosa lasia. Leveät lasiaukot jatkuvat alakaton alapintaan niin, että yläkarmi jää katon sisälle. Pidemmissä neuvotteluhuoneissa umpinainen seinälevy on korkeampi niin ettei sisälle näe käytävältä. Niissä lasin tukirakenteet ovat siniseksi maalattua terästä. Tämä erottaa tilat visuaalisesti toisistaan.

KATTO

Toisen ja kolmannen kerroksen poikkikäytävien ja niiden toimistotilojen katto on lasikattoja. Villakatto jatkuvat visuaalisesti eheänä käytävien ja toimistojen välissä, sillä seinien yläosassa oleva lasi jatkuu kattopintaan asti.

OVET

Toimisto- ja neuvottelutiloissa ovet ovat koivuviiluisia ja lakattuja laakaovia. Ne ovat mahdollisesti alkuperäiset.

IKKUNAT

Tiloissa ei ole ikkunoita.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

Sylinterinmalliset valaisimet on upotettu alakattoon käytävillä ja toimistotiloissa. Toisen ja kolmannen kerroksen ulkoseinän kuilun kohdalla patterit on ripustettu välipohjien reunoihin. Poikkikäytävien hissit sijaitsevat porrashuoneita vastapäätä.

MUUTA

Toisessa ja kolmannessa kerroksessa ulkoseinän kuilun kohdalla poikkikäytävän suojakaiteena on käytetty maalattuja teräslasikaiteita. Niissä käsijohde on pyöreä halkaisijaltaan 45 mm lakattua koivua, jonka sisällä on vahvikkeena teräslatta. Lasiset suojalevyt on laminoitu. Joissain pienissä osissa suojalevy puuttuu.

21

23

← Toisen kerroksen aulatila 206.2. Tilassa on alkuperäinen tullipäälyllysmiehen vastaanottotiski.

←← Toisen kerroksen poikkikäytävä, jonka vasemmalla puolella olevan toimiston tilanumero on 264 ja oikean 268. Puulasiseinät ovat alkuperäisiä.

22

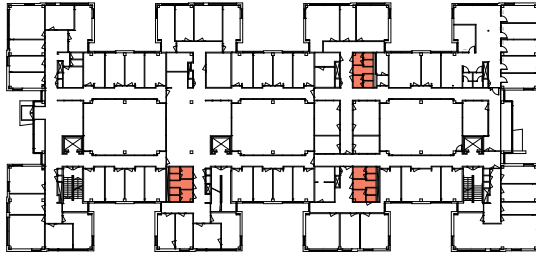

24

← Kolmannen kerroksen poikkikäytävä 306.2. Tilassa on alkuperäinen toimisto 344.

←← Kolmannen kerroksen C-osan käytävä, jonka tilanumero on 305. Kuvassa vasemmalla näkyy toimistohuoneita ja oikealla pidempi neuvotteluhuone.

MÄRKÄTILAVYÖHYKKEET 1.-3.KRS

TILANUMERO

332.1

YLEISKUVAUS

Yleiseen märkätilakokonaisuuteen kuuluu miesten ja naisten wc-tilat sekä niiden väliin jäävä siivouskomero. Kaikki kolme tilaa avautuvat rauhoitetulle sivukäytävälle. Wc-tilat muodostuvat etuhuoneesta sekä siihen liittyvästä kahdesta wc-kopista. Näitä tiloja erottava seinä on kiinteä. Etutilan allastason 750 x 750 mm peili on upotettu seinäpinnan tasoon. Tästä tilajaosta poikkeaa kolmannen kerroksen lounaan puoleinen Tilat ovat säilyneet melko hyvin 1990-luvun asussaan.

KÄYTTÖ

Tilat ovat työntekijöiden sekä asiakkaiden käytössä.

LATTIA

Tilan lattia on laatoitettu, ja laatat ovat Pukkilan sileäpintaisia, sintrattuja 147x147 mm Natura-laattoja (rakennusselitys 1992). Niiden väri on 620, tiilenpunainen. Lattian ja seinälaatoituksen rajassa on silikonisauma.

SEINÄT

WC-tilan seinät on verhoiltu lasitetuilla valkoisilla laatoilla. Laatan tyyppi on 147x147 mm Pukkilan Harmonia kekiniminen laatta.

KATTO

WC-tilassa on Markant-tyyppinen kipsilevyalakatto. Katto jakautuu 600x600 mm valmiiksi pintakäsiteltyihin kipsilevyihin. Levyt on asennettu riippuviin asennuskiskoihin, ja levyjen väliset noin 12 mm listat ovat valmistajan upotettuja T-listoja.

OVET

Etutilan ja wc-koppien väliset ovet ovat mäntykarmisia laakaovia.

IKKUNAT

Tilassa ei ole ikkunoita.

TEKNISET JÄRJESTELMÄT

WC:n etutilassa peilin yläpuolella on seinävalaisin. Kaikissa wc-kopeissa on myös oma valaistus. Katon tekniset järjestelmät ovat akustiikkalevytyksen pinnassa.

25

↑ Wc-tilat ovat säilyneet alkuperäisessä asussaan.

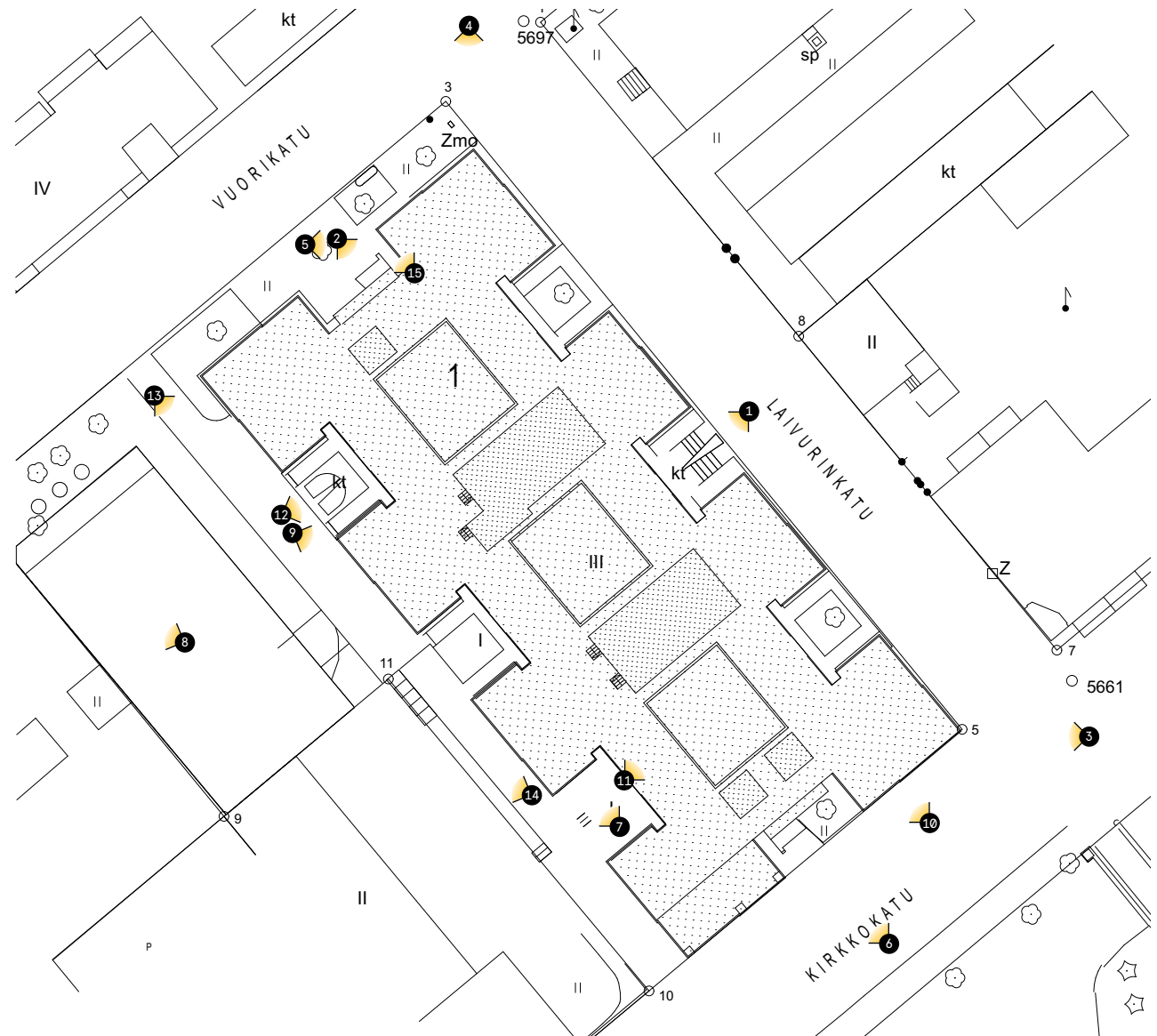
3. KERROS

↓ Kolmannen kerroksen pohjakaaviossa on käytetty ajantasapiirustusta vuodelta 2022. Kaavioon on merkitty valokuvien ottopaikat. Piirustusta on siistitty selkeyden vuoksi. Sillman Arkkitehtitoimisto Oy. Senaatti.

5.2 Ulkotilat

Rakennuksen julkisivuja on tarkasteltu kokonaisuutena, jossa on tutkittu yleistä julkisivukuvaa, vesikattoa, ulkoseiniä, sokkeleita, ulko-ovia ja ikkunoita. Havainnot on kirjattu kuvateksteihin. Erillisiä pihan osia on havainnoitu valokuvin ja kuvatekstein.

→ Valokuvauspaikat merkittynä virastotalon asemapiirustukseen.
Senaatti-kiinteistöjen arkisto.

JULKISIVUT

3

← Näkymä Kirkkokadun ja Laivurinkadun risteyksestä. Päädyssä on A-sisäänkäynti. Rakennuksen ulkohahmo ja julkisivut ovat säilyneet pääpiirteiltään alkuperäisenä. Nykyään pääjulkisivut ovat vehreitä, ja puut rakennusmassojen välissä korostuvat vaaleita seinäpintoja vasten.

4

← Näkymä Laivurinkadun ja Vuorikadun risteyksestä. Päädyssä C-sisäänkäynti. Virastotalo on Vuorikadun puolella kolmikerroksinen johtuen maan korkeuden vaihtelusta pitkällä tontilla. Alkuperäiset aurinkosuojat ja ulokeikkunat ovat säilyneet julkisivuilla.

5

6

← C-osan eli
Vuorikadun päädyn
sisäänkäynti.
Virastotalon pitkän
massan päädyissä
sijaitsevat
teräslasiset
curtain wall-
rakenteet ovat
alkuperäiset.

← A-osan eli
Kirkkokadun
päädyn
sisäänkäynti.
Muissa
julkisivuissa ei ole
ulokeparvekkeita,
Löfström on
suunnitellut
nämä sopimaan
viereiseen
kaupungin
rahatoimistoon.

→ A-osan syvennyksen piha. Piha sijaitsee maantasoon nähden niin korkealla, että sen reunaan on toteutettu kaide. Pihalle on käynti kuvassa oikealla näkyvään pystyikkunaan integroidusta teräslasiovesta. Pintarakenteita on korjattu ja julkisivun helma uusittu. Alimmasta ikkunasta on poistettu ulokeikkuna arviolta vuonna 2014, jotta se on voitu osoittaa varatieksi.

7

→ Virastotalon paikoitustalon sisätila maantasoon kerroksessa. Paikoitustalo sijaitsee samalla tontilla kuin virastotalo, ja on säilynyt alkuperäisessä 1994 asussaan.

8

9

← Virastotalon sisäpihan lounainen julkisivu Vuorikadun puolelta kuvattuna. Pihalla sijaitsee tällä osalla asfaltoitua pysäköinti- ja ajopihaa. Kuvassa keskellä näkyvä entisen keittiön tuulikaapin ovi on ummistettu vuoden 2014 sisätilojen muutoksessa. Ummistettun aukon alaosa on umpipuuta ja yläosa lasia.

10

11

← Julkisivudetalji alumiini-ikkunan, hirmin katon sekä klinkkeriverhoillun seinän liitoksesta. Ikkunoiden välit on verhoiltu alumiinin värisillä teräskaseteilla. Katoksen ja klinkkeriseinän väli on kitattu.

12

←← Kirkkokadun puoleiseen seinään kiinnitetyt metallikirjaimet, jossa lukee "Valtion virastotalo". Kirjaimet on taitettu ohuesta metallinauhasta. Aiemmin seinässä on ollut ruuvatut tehdastuotetut metallikirjaimet. Sokkelin kivilaatoitus on jatkettu julkisivulla korostetusti.

← C-pihan savunpoistoluukut ovat alkuperäisellä paikallaan. Niihin on lisätty uusi suojaava katosrakenne. Pihan kattokermi ja liepeet on uusittu. Myös julkisivun alaosan helma on uusittu, sen detaljit eivät noudata alkuperäisiä julkisivudetaljeja.

→ Oikealla on paikoitustalon terassiosalle johtava ajoluiska. Vasemmalla näkyy kaksi vuoden 2014 toimistotilojen muutoksessa ummistettua ulko-ovea. Ummistettun aukon alaosa on umpipuuta ja yläosa lasia.

13

→ Virastotalon yksittäisten ikkunoiden eteen on asennettu ulokeikkunat, jotka on toteutettu auringon-suojalasista. Lasien alkuperäiset kiinnikkeet on porattu emalikasettien läpi niin, että kiinnitykset ulkoseinään jäävät piiloon.

14

→ Näkymä virastotalon sisäpihalle. Betonimuuri erottaa rahatoimiston (kuvassa vasemmalla) tontin virastotalon pihasta. Oikealla näkyy uusittu metalliverkkoinen autohallin liukuovi.

15

6. Yhteenveto ja johtopäätökset

VIRASTOTALOHANKKEEN TAUSTAA

Valtion virastotalo Kotkassa edustaa 1990-luvun korkeatasoista toimistotaloarkkitehtuuria ja valtion edistämää käyttäjälähtöistä suunnittelua. Virastotalo rakennettiin lama-aikana 1990-luvulla, jolloin Kotkassa ei ollut käynnissä suuria rakennushankkeita. Myös valtion virastotalohankkeiden määrä oli vähäinen.

Arkkitehti Kaarina Löfström osallistui rakennushanketta edeltäneeseen Rakennushallituksen teettämään Toimisto huomenna -tutkimukseen, mikä mahdollisti arkkitehdin perehtymisen virastotalon tonttiin ja tilaohjelmaan kaksi vuotta ennen varsinaisen rakennussuunnittelun alkamista.

ARKKITEHTONISET PIIRTEET

Valtion virastotalon arkkitehtuuri on sovitettu Kauppatorin arvokkaaseen ympäristöön pilkkomalla suuri rakenusohjelma pieniin noppamaisiin osiin. Massoittelun lähtökohtana on ollut viereisen Kotkan Suomalaisen Säästöpankin rakennuksen massoittelu.

Rakennuksen hahmo on vaalea ja kennomainen. Kennojen väliin jää pieniä, tasakokoisia pihvoja, jotka tuovat eloisuutta teollisen arkkitehtuurin aiheistosta ammentavaan ilmaisuun.

Teräksen ja lasin runsas käyttö ja rakenteiden korostaminen näkyviin on tärkeä osa virastotalon arkkitehtuuria niin sisä- kuin ulkotiloissa. Julkisivujen erityispiirteitä ovat emaljoidut teräskasetit, isot lasipinnat, sirot metallirakenteet, valkobetoni, ja huolitellut kivityöt maantasokerroksessa.

Virastotalon sisätiloille on ominaista sen rationaalinen tilarakenne, jossa toiminnot on keskitetty kolmen atrium-tilan ja kahden käytävän varaan. Tilarakenne on jäsennelty selkeästi julkisimmista tiloista puolijulkisiin ja yksityisimpiin tiloihin.

Pohjaratkaisu perustuu toimistosoluihin, jotka on ryhmitetty atrium-pihojen ympärille. Solut ovat huonejaoltaan joustavia.

Sisäistä tilahierarkiaa on korostettu erityisillä ratkaisuilla, materiaaleilla ja yksityiskohdilla. Eniten panostusta on korkeissa atriumeissa, julkisimmissa tiloissa. Niissä huoliteltu detajiiikka, valon määrä ja arvokkaat materiaalit luovat tiloille valtion rakennuksen vaatimaa arvokkuutta.

VIRASTOTALON SÄILYNEISYYS

Rakennuksessa on tehty melko runsaasti käyttömuutoksia. Merkittävin on ollut ensimmäisen kerroksen keittiön, atrium-tilaisen ruokalan ja vahtimestarin asunnon muutos toimistotiloiksi C-osassa. Atriumiin rakennettu toimistoyksikkö on muuttanut keskeisen osan luonnetta ja rakennuksen sisäistä toiminnallisuutta. Myös Kirkko- ja Laivurinkadun kulman korkean näyttelytila poistaminen ja jakaminen välipohjalla mataliksi toimistokerroksiksi on menetys rakennuksen alkuperäisessä suunnitteluratkaisussa.

A- ja B-osan atriumtiloissa on tehty pienempiä muutoksia, ja ne ovat säilyttäneet tilallisen luonteensa. Myös materiaalit ja yksityiskohdat ovat säilyneet hyvin.

A-osan ensimmäisessä kerroksessa toimistotilojen väliseiniä ja pintoja on muutettu laajasti. Kuitenkin alkuperäisessä asussa säilyneitä toimistoja on vielä jäljellä runsaasti, erityisesti ylemmissä kerroksissa.

Rakennuksen julkisivujen suuret teräslasirakenteet sekä emali- ja metallikasetit ovat säilyneet alkuperäisinä. Emalikasettien kaikki uudet läpiviennit on toteutettava tehtaalla, jotta ne eivät ruostu. Puu-alumiini-ikkunat on uusittu alkuperäisiä vastaaviksi onnistuneella tavalla.

Julkisivuja on osittain korjattu alkuperäisistä ratkaisusta poiketen. Pienempiä muutoksia voi mainita esimerkiksi B- ja C-osaan lisätyt ulko-ovet ja entisen vahtimestarin asunnon ja keittiön poistetut ovet. Lounaisen julkisivun syvennysten pihalla pintarakenteita on muutettu. Nämä muutokset ovat rakennuksen arkkitehtonista arvoa heikentäviä.

Virastotalon arkkitehtuuri säilyttää parhaiten luonteensa, jos korjaukset tehdään palauttavalla otteella alkuperäisten ratkaisujen mukaisina.

Lähteet

ARKISTOLÄHTEET

Etelä-Kymenlaakson karttapalvelu

Kotkan kaupungin karttamateriaalia sekä kohdetontin ajantasainen asemakaava

Kansallisarkisto (KA)

Rakennushallituksen vuosikertomukset sekä historialliset asemakaavat

Maanmittauslaitos (MML)

Vanhat ilmakuvat sekä nykytilainen karttamateriaali

Museoviraston arkisto (MV)

Valokuvia

Kaarina Löfströmin arkisto

Alkuperäisiä virastotalon valokuvia ja piirustuksia

Kotkan kaupungin keskusarkisto

Tontin vanhempia rakennuslupa-aineistoja

Kotkan kaupungin rakennusvalvonta (KRakVV)

Rakennuslupa-aineistoja

Kymenlaakson museo (KyM)

Valokuvia

Senaatti-kiinteistöjen digitoitu arkistoportaali (Senaatti)

Rakennusten nykytilapiirustuksia sekä viimeaikaisia muutospiirustuksia, muutosten tarjouspyyntöaineistoa, ilmakuvia ja selvityksiä

MUUT LÄHTEET

Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy, Insinööritoimisto Aaro Korhonen Oy., 1992. *Valtion virastotalon uudisrakennus, rakennusselitys*.

Helin & Siitonen., Löfström, K., Laaksonen, M., 1988. *Koeprojektit. Toimisto huomenna -julkaisun liite*. Helsinki: Rakennushallitus ja Postipankki Oy.

Junnila, J., 1988. *Toimisto huomenna: työ, rakennukset, ympäristö*. Helsinki: Rakennushallitus ja Postipankki Oy.

Kareoja, P., 1993. *Rauman virastotalo*. Arkkitehti 2/1993, s. 56–63.

Kotkan kaupunki, kaupunkisuunnitteluosasto, 2018. *Kotkan keskustan rakennettu kulttuuriympäristö. Kotkan keskustan osayleiskaavan selvitys*. Kaava nro y22 – liite8. Kotka.

Laak, N., 2017. *Kaarina Löfström – Tikkurila Oy:n tutkimuskeskus, Vantaa 1985*. Arkkitehti 2/2017, s. 84.

Lapintie, K., 1989. *Ylistaron virastotalo*. Arkkitehti 8/1989, 52–57.

Leivonen, T., 1992. *Kymenlaakson rakennuskulttuuri*. Kotka: Kymenlaakson seutukaavaliitto.

Löfström, K., 1998. *Kotkan virastotalo*. Arkkitehti 1/1998, 42–45.

Manninen, M., 2018. *Valtion virastotalot 1809–1995*. Helsinki: Senaatti-kiinteistöt ja Arkkitehtitoimisto Manark Oy.

Pöyry, S., 1991. *Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit 1991*. Helsinki: Suomen teknillinen seura STS ry.

Rakennushallitus. *Rakennushallinnon toimintaa kuvaavat kertomukset (1985–1990)*.

Vormala, T., Mäkinen, H., 1990. *Valtion virastotalo*. Arkkitehti, 3–4/1990, 40–44.

VERKKOLÄHTEET

Etelä-Kymenlaakson karttapalvelu
<https://karttapalvelu.kotka.fi/>
Haettu 13.9.2022

SUULLISET LÄHTEET

Arkkitehti Kaarina Löfström, haastattelu Helsingissä 23.8.2022.

Rakennusluvut

Kotkan kaupunginarkistossa on pääsääntöisesti rakennuslupa-asiakirjoja ja piirustuksia vuoteen 1977 saakka. Vuoden 1977 jälkeiset luvat ja piirustukset ovat Kotkan kaupungin rakennusvalvonnan arkistossa. Kotkan virastotalon osalta kaikki rakennuslupapiirustukset löytyvät siis rakennusvalvonnan arkistosta ja kyseiset aineistot on digitoitu. Luvat on alla esitetty kronologisessa järjestyksessä.

1992

Rakennuslupatunnus: 8/92

Toimenpide: Virastotalo ja autosuojarakennus

Lupa myönnettiin: 13.2.1992

Hakija: Suomen valtio/rakennushallitus

Suunnittelija: Yhteissuunnittelu Oy, Helsinki

Piirustukset: Asemapiirros, päärakennuksen ja pysäköintitalon julkisivut, leikkaukset, väestösuojan piirustus sekä pohjapiirustukset 1.–3. kerrosten, kellarin ja kattohuoneiston osalta (18 kpl)

1992

Rakennuslupatunnus: 387/92

Toimenpide: Katualueen aitaaminen

Lupa myönnettiin: 29.9.1992

Hakija: Haka-rakentajat Oy

Suunnittelija: Haka-Rakentajat Oy

Piirustukset: Mahdollisen työalueen piirustus katualueilta (1 kpl)

1994

Rakennuslupatunnus: 209/94

Toimenpide: Virastotalon kellarikerroksen muutos käsittäen kerroksessa sijaitsevan erikoissuojatilaosaston muuttamisen osittain työhuonetiloiksi

Lupa myönnettiin: 10.10.1994

Hakija: Suomen valtio

Suunnittelija: Arkkitehtitoimisto Kaarina Löfström Oy

Piirustukset: Asemapiirros, pohjapiirustukset kellari, pihapiirustus (5 kpl)

2005

Rakennuslupatunnus: 05-332-D

Toimenpide: Virastotalon muutos; uusi välipohja entiseen näyttelytilaan kellarissa ja ensimmäisessä kerroksessa

Lupa myönnettiin: 16.6.2005

Hakija: Senaatti-kiinteistöt

Suunnittelija: Arkkitehti Kaarina Löfström

Piirustukset: Asemapiirros, pohjapiirustukset kellari ja 1.–3. krs, julkisivu kaakkoon, leikkaus (7 kpl)

2012

Rakennuslupatunnus: 12-151-D

Toimenpide: Toimistorakennuksen muutos; sisäänkäyntikatos, uusi ulko-ovi sekä sisäisiä muutoksia 1. kerroksen B-osassa

Lupa myönnettiin: 19.4.2012

Hakija: Senaatti-kiinteistöt, Itä-Suomen alue

Suunnittelija: Heikki Käppi

Piirustukset: Asemapiirros, pohjapiirustusote 1.krs, katoksen julkisivu- ja leikkauspiirustus (3 kpl)

2014

Rakennuslupatunnus: 14-310-D

Toimenpide: Toimistorakennuksen muutos; keittiö, ruokala ja asunto muutettiin toimistoiksi, kellarin porras poistettiin

Lupa myönnettiin: 24.7.2014

Hakija: Senaatti-kiinteistöt, Itä-Suomen alue

Suunnittelija: Tomi Rosberg

Piirustukset: Asemapiirros, pohjapiirustus kellari ja 1.–2. krs, leikkaus, ulkoluiskan piirustus, poistumistiepiirustus 1.–2. krs (8 kpl)

2017 (EI TOTEUTETTU)

Rakennuslupatunnus: -

Toimenpide: Uusi ulkoluiska (TE-toimisto)

Lupa myönnettiin: 29.06.2017

Hakija: Senaatti-kiinteistöt, Itä-Suomen alue

Suunnittelija: Heikki Käppi

Piirustukset: Luiskan pohjapiirustus, 1. krs paikoituspiirustus (2 kpl)

Huomioita: Piirustukset saatu Kotkan rakennusviraston arkistosta, suunnitelmia ei toteutettu

